

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Najnowszy numer liczy **16 str.**

Naczelnicy Redakcji przyjmuje codziennie od godz. 12-7 w pol.
Reklama w Redakcji nie zwraca

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia W dawnicza

Konto czekowe P. K. O. Nr 166-315

Cena numeru w Toruniu i na prowincji **gr. 20**

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11

Tele. Redakcji dzienny 402, nocny 211
Telefon Administracji 286

Oddziały: Gdansk, Stadtgraben 6, telefon 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziadz, Sienkiewicza 9, tel. 442.
Wejnerowo, Gdańska 4, telefon 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Dworcowa 3, telefon 312.

Rok IV: Toruń, niedziela 31 stycznia 1932

Nr. 25

Piekło w Szanghaju

Londyn, 31. 1. (tel. wł.). Przebieg wypadku w ostatnich w Szanghaju był następujący: Około południa **PIECHOTA JAPONSKA** skoncentrowana na japońskich okrętach wojennych leżących w porcie **WYSAZONA ZOSTAŁA NA LĄD**.

Admirał oświadczył, że żołnierze chińscy ostrzeliwali kanonierkę japońską, naruając przez to neutralność. Dalej pojawił się w Chapei niedyscyplinowane wojska chińskie, które zagrażały koncesji między narodowych, a wobec których niedoświadczona policja chińska jest rzekomo bezsilna.

ZACZĘŁY SIĘ ZACIĘTE WALKI ULICZNE.

Bombardowanie Chapei rozpoczęła eskadra aeroplanów japońskich po godz. 4 rano.

Bombardowanie trwało do wschodu słońca. W regularnych odstępach słychać było straszną eksplozję.

Japończycy zajęli główne chińskie kwatery wojskowe w Chapei, ale Chińczykom udało się odebrać z powrotem dworzec, który utracili.

Atak chiński był wzmocniony przez opancerzone pociągi oraz ogień karabinów maszynowych.

W Chapei wybuchły pożary, które pozostawiały zniszczenia z niezwykłą szybkością, przybierając zastraszające rozmiary.

Z chwilą rozpoczęcia bombardowania Chapei z samolotów japońskich, pół miliona nieszczęśliwych chińskich zabarykadowało się w swych mieszkaniach. Ogień karabinów maszynowych japońskich kosił wszystkie ulice dzielnicy.

Po 5-godzinnej walce **JAPONCZYCY OTWORZYLI NA MIASTO OGIEŃ Z DZIAŁ OBRĘTOWYCH, PRZYPUŚCILI GENERALNY ATAK I OPANOWALI DZIELNICĘ**.

Położony na południu miasta port **Wusung** został, jak już donosimy na innym miejscu, zbombardowany przez artylerię japońską i po oddaniu 40 strzałów stanął w płomieniach.

Straty Chińczyków podczas walk ulicznych w Chapei wynoszą podobno **2000 poległych**.

Według ostatnich doniesień agencji Reutersa **JAPONJA I CHINY ZAWARŁY UKŁAD, WSTRZYMUJĄCY WALKĘ W SZANGHAJU POCZĄSZY OD DNIA WZCZORAJSZEGO O GODZ. 12** wedle czasu Greenwich.

Wiadomości te potwierdzają oficjalnie w Londynie.

Tranzyt kolejowy przez Polskę międzynarodowa konferencja w Warszawie

Warszawa, 30. 1. (PAT.). W Warszawie odbywa się międzynarodowa konferencja kolejowa w sprawie komunikacji osobowej i towarowej między ZSRR, państwami bałtyckimi, a środkową Europą tranzytem przez Polskę. Konferencja potrwa około 10 dni.

Tramwaje w Łodzi ruszyły

Łódź, 30. 1. (PAT.). Wczoraj rano wyjechało na miasto 30 wozów tramwajowych. Jako motorzysty wyjechali kontrolerzy lub inspektorzy, jako konduktorzy — nowo zaangażowani pracownicy. Ponieważ 30 wozów nie mogło obsłużyć wszystkich pasażerów, nie wycofano dotąd jezdni autobusów, kursujących po mieście. Spokój w mieście nie został zakłócony. Skoro tylko wozy tramwajowe ukazały się na ulicach, do remizy zgłaszały się tramwajarze, którzy wylamali się ze strajku.

Obecnie Japończycy oczekują przybycia 12 pancerników. Część 19-t ej armji kantonjskiej z terenu nankińskiego oraz trzeciej dywizji gwardji narodowej skierowana zo stała do Szanghaju.

W porcie w Szanghaju stoi 30 okrętów wojennych, w tem 23 okręty japońskie, 5 angielskich, 2 francuskie i 1 amerykański. Na rzece Jangtse znajdują się liczne kanonierki angielskie, amerykańskie i francuskie.

Z Manilli donoszą, że cztery kontrtorpedowce amerykańskie otrzymały rozkaz trzymania się w pogotowiu w przewidywanym udaniu się do Szanghaju.

Anglia i Ameryka czeka z bronią w ręku

Londyn, 30. 1. (PAT.). Dzienniki angielskie zaalarmowane są sytuacją w Szanghaju, którą opisują w olbrzymich telegramach. W obszernym artykule wstępnym z wielu zastrzeżeniami, że propozycje amerykańskie będą w Londynie jak najzyczliwiej rozważone, „Times” wysuwa różnice, istniejące w ocenie wypadków pomiędzy Londynem a Waszyngtonem i niedwuznacznie daje Ameryce do zrozumienia, że Anglia posiada pełne zaufanie do intencji rządu japońskiego.

Waszyngton, 29. 1. (PAT.). Według wiadomości pochodzących z miarodajnych źródeł, Stany Zjedn. nie będą zasadniczo od-

sobnione w sprawach dotyczących Szanghaju. Stany Zjedn. według tych wiadomości oczekują do czasu zapoznania się ze stanowiskiem Wielkiej Brytanji.

Londyn, 30. 1. (tel. wł.). Ambasador angielski w Waszyngtonie zawiadomił amerykańskiego ministra spr. zagr. Stimsona, że razie naruszenia przez Japonję koncesji międzynarodowej rząd angielski przyłączy się do stanowiska Ameryki.

W związku z wydarzeniami w Szanghaju wzrastają w Stanach Zjedn. nastroje wojenne. Mówią już nawet o gwałtownym wzmożeniu prac w dokach amerykańskich

Echa grzmotów bomb szanghajskich w Genewie

Genewa, 30. 1. (PAT.). Szwajc. ag. tel. podaje: Ostatnie wiadomości, jakie nadeszły z Szanghaju, wywołały w kołach Ligi Narodów przynębiające wrażenie. Oburzenie na brutalne postępowanie Japonji wzrasta z dnia na dzień.

Z zadowoleniem witają naogół wzmiankowane kółka fakt, że chiński delegat zdecydował się wreszcie powołać na art. 15 statutu Ligi, który umożliwia Radzie Ligi Narodów energiczne wystąpienie przeciwko Japonji.

Genewa, 30. 1. (PAT.). Przedstawicielstwo Kuomintangu w Europie ogłosiło deklarację, podkreślającą poważny charakter konfliktu chińsko-japońskiego, bezczynność oraz bezsilność Rady Ligi Narodów i wyrażającą życzenie, by Rada zajęła bardziej stanowcze i energiczne stanowisko.

Genewa, 30. 1. (PAT.). Sytuacja w sprawie konfliktu japońsko-chińskiego uległa w dniu wczorajszym radykalnej zmianie na skutek zajęcia Szanghaju oraz otrzymania nowych instrukcyj przez delegata chińskiego.

Wystosował on do sekretariatu generalnego notę, w której stwierdza, że konflikt doszedł do punktu, w którym może nastąpić zerwanie stosunków między Chinami i Japonją i domaga się pełnego zastosowania do tego konfliktu art. 10 i 15 paktu Ligi. W myśl pierwszego, **RADA LIGI NARODÓW MUSI WSKAZAĆ ŚRODKI W CELU OCHRONY INTEGRAL-**

NOŚCI TERYTORJALNEJ CZŁONKÓW LIGI NARODÓW PRZED NAPAŚCIĄ Z ZEWNĄTRZ, art. 15 przewiduje, że dla decyzji Rady Ligi Narodów, powziętych w myśl tego artykułu nie potrzeba zgody stron. Dotychczas, jak wiadomo, Rada Ligi Narodów, opierając się na art. 11, potrzebowała dla każdej decyzji zgody obu państw zainteresowanych. Według ogólnego przekonania, panującego w kuluarach Ligi, projekt komisji możnaby wypracowany w ciągu ostatnich dni stał się bezprzedmiotowym i należy do przeszłości. Rada Ligi Narodów znajduje się obecnie całkowicie w nowej sytuacji jeszcze trudniejszej, niż dotychczas.

Genewa, 30. 1. (PAT.). Na popołudniowym posiedzeniu Rady Ligi na wstępie Paul Boncour stracił uzgodnioną w dniach ostatnich deklarację, podkreślając, że obecnie straciła ona znaczenie wobec nowych wydarzeń. Następnie wygłosili przemówienia przedstawiciele stron. Z tych deklaracji wynika przedewszystkiem, że istnieją dwie zupełnie rozbieżne wersje co do przebiegu wydarzeń w Szanghaju.

Zdaniem przedstawiciela Chin przyczyną walk było wylądowanie marynarzy japońskich, natomiast według raportu Japonji, wylądowanie było zgodne z decyzją, powziętą przez komendantów flot zagranicznych, którzy podzieliли pomiędzy sobą zadanie utrzymania porządku.

Wiecznie niezadowoleni Gdańczanie i Rusini w Genewie

Genewa, 30. 1. (Tel. wł.). Dowiadujemy się, że referent sprawy wykorzystywania portu gdańskiego przez Polskę ma przedstawić wniosek, aby sprawa przeszła ponownie do komitetu 3 prawników, którzy w maju przedstawili swoje wnioski.

Zaznaczyć należy, że w skład komitetu tego wchodzi Belg, Norweg i Anglik Fisher. Ten ostatni niewątpliwie zostanie wyeliminowany z komitetu, gdyż podczas rozprawy przed Trybunałem haskim w tej sprawie występował ia-

ko rzecznik i obrońca W. Miasta Gdańska, nie może zatem być bezstronny.

Genewa, 30. 1. (Tel. wł.). Jak się dowiadujemy, akcja ukraińska na terenie Genewy będzie w najbliższym czasie rozszerzona.

W Genewie pojawił się ostatnio Ukrainiec z Ameryki, syn emigranta z Małopolski Wscho dniej, Makochan, ożeniony z bogatą Amerykanką i rozporządzający wielkimi funduszami. Zamierza on urządzić w Genewie wielkie biuro propagandowe dla sprawy ukraińskiej.

Zwycięstwo polskich hokeistów za oceanem

New Haven, 30. 1. (PAT.). Polska olimpijska drużyna hokejowa odniosła zwycięstwo w meczu z drużyną New Athletic Klub w stosunku 3:2.

Wyrok w Jedwabnie zapadnie w środę lub czwartek

Nibork, 30. 1. (PAT.). Trwający od 2 tygodni proces o zajęcia w Jedwabnie został ponownie przerwany do poniedziałku.

W poniedziałek rozpoczną się przemówienia prokuratora i obrońców. Wyrok zapadnie prawdopodobnie w środę lub w czwartek.

Przesilenie gabinetowe w Estonji

Tallin, 30. 1. (PAT.). Gabinet Peatsa podał się do dymisji. Ustupający gabinet, w którym zasiadali przedstawiciele agrariuszy i socjalistów utworzony był w lutym 1931 r. Powodem dymisji było połączenie się dwóch partji rządowych z dwiema partjami opozycyjnymi.

Przyjęcia u P. Ministra Rolnictwa

Warszawa, 30. 1. (PAT.). W dniu wczorajszym p. minister rolnictwa Janta-Polczyński przyjął p. dr. Esden-Tempskiego — prezesa Pomorskiej Izby Rolniczej, p. Fudakowskiego — prezesa organizacji rolniczych R. P. oraz delegację w osobach senatora Potworowskiego — prezesa rady naczelnej zrzeszenia „Spirytus”, Wąlkiewicza, dyrektora naczelnej organizacji gorzelników i p. Dziewiałowskiego — prezesa spółki akcyjnej „Spirytus”.

Ks. poseł Szudelski wystąpił z Chadecji

(o) Warszawa, 30. 1. (Tel. wł.). Ks. poseł Szudelski wystąpił z klubu parlamentarnego Ch. D. o czym w specjalnym piśmie zawiadomił wczoraj marszałka Sejmu. Mówią, że przyczyną tego kroku są stosunki, panujące w stronnictwie od czasów dyktatorskiej władzy Korfiantego.

Przywódcy Heimwehru w Berlinie

Po głośnym puczu austriackiej organizacji wojskowo-nacjonalistycznej „Heimwehra” która chciała siłą dokonać przewrotu politycznego w republice, jej przywódcy musieli wyemigrować poza granice Austrii. Osiedli naturalnie w Berlinie. Na ilustracji widzimy majora Papsta i księcia Stahrenberga spacerujących po ulicach stolicy Niemiec.

Na drodze ku pacyfikacji świata

Konferencja rozbrojeniowa będzie jednym z najbardziej doniosłych etapów prac Ligi Narodów. To już nie drażniące, bezwzględne debaty nad sprawami mniejszości narodowych, wysuwane nieustannie przez wrogie pacyfizmowi czynniki, ale — praca pozytywna nad uspokojeniem świata. Nie ludzimy się, że obrady konferencji rozbrojeniowej przyniosą od razu pełne, ostateczne rezultaty. Jednak nawet w najgorszym wypadku przyczynią się do określenia źródeł zamętu wojennego w Europie, — źródeł, które uginając się pod presją opinii publicznej świata, jeśli mówią o rozbrojeniu powszechnym, to najkategoryczniej przeciwstawiają się idei powszechnego bezpieczeństwa. (Red.)

Podstawą prac konferencji rozbrojeniowej były projekty francuski i angielski. Projekt rosyjski o charakterze wybitnie agitacyjno-propagandowym został odrzucony. Poza ustaleniem ogólnych zasad konwencji, powołana przez Ligę Narodów komisja przygotowawcza do konferencji rozbrojeniowej wypracowała t. zw. Acto General d'Arbitrage, ustalający system pokojowego załatwiania sporów. Wszedł on w życie w 1929 r. i w tej chwili jest już podpisany przez szereg państw łącznie z Anglią, Francją i Włochami.

Projekt konwencji dzieli się na 6 części: personalną, budżetową, wymiany informacji, broni chemicznej i dosposzycy ogólnej natury.

Artykuł pierwszy ustala zasady stabilizacji zbrojeń. Zadaniem konferencji będzie bowiem nie nic innego, jak określenie dla każdego z państw normy jego sił wojskowych. Może być ona zredukowana, może być jednak i podwyższona. Jak z tego wynika, chodzi tu głównie o ZAHAMOWANIE WYŚCIGU ZBROJENI I ustalenie trwałego ich poziomu. Część pierwsza, poświęcona sprawom personalnym, przewiduje ograniczenie stanów liczebnych armji na podstawie t. zw. przeciętnych stanów dziennych. Ponieważ w ciągu roku zmieniają się rozmaicie stany liczebne w poszczególnych armjach ustalono następującą formułę, która w przybliżeniu wyprowadza przeciętną roczną cyfrę wojska. Według tej formuły należy podzielić liczby żołnierzy przez liczbę dni w roku i pomnożyć przez liczbę dni istotnie odbytej służby. System ten daje możliwość porównania między stanami różnych wojsk i tem samem ustalenie nowych norm. Rachunkowi temu podlegać będzie całość armji służby czynnej oraz takie formacje jak policja, straż celna, żandarmerja, straż graniczna i straż leśna, natomiast poza wszelkimi ograniczeniami pozostawiono wyszkoloną rezerwę oraz organizację przysposobienia wojskowego. Ten ostatni punkt godzi specjalnie w Niemcy, które nie mają prawa na mocy Traktatu Wersalskiego tworzyć rezerwy wojsk. Łącznie z ograniczeniem ilości żołnierzy projekt określa również czas trwania służby w wojsku i rezerwie.

Na lądzie, morzu i powietrzu

Część druga poświęcona jest materiałom wojennym. Po długich debatach i przedyskutowaniu szeregu projektów, przy których Niemcy starali się przeformować sposób ograniczenia bezpośrednio na podobieństwo klauzul wersalskich, przyjęto jednak system pośredni, a mianowicie określenia dopuszczalnej ogólnej sumy wydatków na materiał wojenny lądowy. System ten posiada tę dobrą stronę, że uniemożliwia do pewnego stopnia doskonalenie techniczne środków wojennych. Odnośnie zbrojeń morskich przyjęto, ogólnie biorąc, zasady traktatu londyńskiego z 1930 r. — podają one między innymi maksymalny tonaż okrętów: dla liniowych 35 tys. ton z działami do 406 mm., dla transportowców samolotów 27 tys. ton, dla łodzi podwodnych 2 tys. ton z działami do 130 mm.

Siły powietrzne państw opierać się mają na chwilowej ilości samolotów i ogólnej ich sile motorowej. Celem utrudnienia wykorzystania lotnictwa cywilnego dla potrzeb wojskowych, projekt zabrania państwom wydawania nakazów budowania samolotów w sposób, który ułatwiałby dostosowanie ich do celów wojskowych, zatrudniania personelu przygotowanego do działań wojennych, wreszcie udzielania subsydjów liniom lotniczym, założonym dla celów wojskowych. Przepisy powyższe nie mają większej wartości, gdyż nie zapobiegają obejścia ich w sposób łatwy do upozorowania. Ograniczenie wydatków na te cele zostało odrzucone.

Budżety wojskowe i gazy trujące

Część trzecia konwencji, najważniejsza bodaj ze wszystkich, omawia sprawy związane z zahamowaniem coraz to bardziej rosnących budżetów wojskowych. Zagadnienie to, kryjące w sobie w razie właściwego postawienia, radykalne ograniczenia zbrojeń, nie zostało jednak rozwiązane pomyślnie. Bardzo poważne trudności wynikają przy porównywaniu budżetów, obliczanych w różnych walu-

tach i według różnych cen materiałów wojennych oraz kosztów utrzymania żołnierzy w poszczególnych krajach. Ponadto ujawnienie budżetu wojskowego w państwach, niepostępujących kontroli parlamentarnej, jest również niemożliwe w razie istnienia złej woli w tym kierunku. Dla łatwiejszego porównania i określenia wysokości budżetów, konwencja postanawia zgrupowanie wszystkich wydatków na cele wojskowe w jednym budżecie. Wydatki te w okresie czteroletnim mogą podlegać wahaniom, byleby ogólna

Delegacja polska na konferencji rozbrojeniowej

Urzędowa lista delegacji polskiej na powszechną konferencję rozbrojeniową przedstawia się jak następuje:

Delegaci: August Zaleski, minister spraw zagranicznych; Franciszek Sokal, minister pełnomocny, stały delegat Rzeczypospolitej Polskiej do Ligi Narodów; gen. bryg. Stanisław Burhardt-Bukacki, członek Generalnego Inspektoratu Sił Zbrojnych.

Zastępcy delegatów: Miroslaw Arciszewski, minister pełnomocny Polski w Rydze; Jan Modzelewski, minister pełnomocny Polski w Bernie; Marjan Szumlakowski, minister pełnomocny, dyrektor gabinetu ministra spraw zagranicznych; Tadeusz Gwiazdowski, radca legacyjny stałej delegacji polskiej przy Lidze Narodów; Tytus Komarnicki, radca legacyjny; Józef Lipski, naczelnik wydziału w ministerstwie spraw zagranicznych; Jerzy Potocki, senator; Edward Raczyński, naczelnik wydziału w ministerstwie spraw zagranicznych; Anna Szelągowska.

Sekretarz generalny delegacji: Tytus Komarnicki, zastępca delegata.

Zastępca sekretarza generalnego: Sta-

nisław Dygat, radca ministerstwa spraw zagranicznych.

Radca prawny: Szymon Rundstein, adwokat, radca prawny ministerstwa spraw zagranicznych.

Radca ekonomiczny: Antoni Roman, radca ekonomiczny ministerstwa spraw zagranicznych.

Rzeczoznawcy: płk. Janusz de Beauvain, dowódca brygady lotniczej; kpt. Eugeniusz Solński, szef sztabu marynarki wojennej; Roman Dębicki, radca ministerstwa spraw zagranicznych; Paweł Morstin, radca delegacji polskiej przy Lidze Narodów; oficerowie sztabu głównego: ppłk. Józef Englicht; mjr. Tadeusz Zakrzewski; mjr. Bohdan Kwieciński; mjr. Józef Skrzydlewski; mjr. Bronisław Mokrzycki; kpt. Aleksander Poncet de Sandon; por. marynarki Stanisław Lasocki.

Sekretarze: Karol Kraczkiewicz, sekretarz ministerstwa spraw zagranicznych; Antoni Baliński, attache delegacji polskiej przy Lidze Narodów; kpt. Mieczysław Kamiński.

Paryż i Londyn na arenie współpracy w imię dobra Europy

Wiadomość o odroczeniu spotkania między Lavalem i Mac Donaldem wywołuje w prasie niemieckiej obawę, iż Niemcy, pozostające właściwie na uboczu, znaleźć się mogą wobec pewnego rodzaju ultimatum ze strony mocarstw wierzycielskich.

„Kölnische Volkszeitung“ podkreśla, że in-

formacje o rozmowach Lavala i Flandina z ambasadorem angielskim Tyrellem w znacznej mierze osłabiają zapewnienia ze strony angielskiej, iż porozumienie w sprawie reparacji między Anglią i Francją nie odbędzie się kosztem Niemiec.

„Temps“ pisze, iż w chwili obecnej najważ-

suma tego okresu nie przewyższyła przepisanej normy.

Czwarta część projektu nakłada obowiązek wzajemnego informowania o stanie zbrojeń. Zakazy używania pod warunkiem wzajemności GAZÓW TRUJACYCH oraz bezwzględny zakaz stosowania środków wojny bakteriologicznej znajduje się w części piątej. Część szósta i ostatnia precyzują zasady wykonania konwencji. Według niej miałyby być powołana Stała Komisja Rozbrojeniowa, która czuwałaby nad wypełnianiem postanowień konwencji. Brałoby w niej udział prawdopodobnie przedstawiciele państw, zasiadających w Radzie Ligi. Mieliby oni dużą niezależność, gdyż nie byłiby uważani za delegatów swych rządów. Rzeczą komisji będzie wypracowywanie raportów o stanie zbrojeń. Środki jej działania nie zostały jeszcze określone. Będą to prawdopodobnie komisje sprawdzające, wysyłane do zbadania stanu rzeczy na miejscu. W razie złamania przepisów konwencji, komisja zawiadomi niezwłocznie wszystkie państwa pozostałe, które porozumiają się wówczas co do środków represyjnych.

Konwencja, zawarta na parę lat, może być poddana rewizji po ich upływie (lub wcześniej) na skutek: bądź to nieprzewidzianych wypadków w jednym z państw, jak napaść zbrojna ze strony innego państwa, rewolucja wewnętrzna, bunt kolonialny i t. p., który zmusza dane państwo do zawieszenia postanowień konwencji, bądź też na wypadek niespodziewanych postępów techniki.

Rewizjonistyczne tendencje Niemiec

W końcowych postanowieniach zawiera konwencja artykuł o niezmiernie ważnym znaczeniu politycznym, mianowicie, że nie uchyla ona w niczem postanowień dawniejszych traktatów, które ograniczają zbrojenia lądowe, morskie i powietrzne. Mowa tu jest o traktatach pokojowych, waszyngtońskim i londyńskim. Artykuł ten stoi w rażącej sprzeczności z TENDENCJAMI REWIZJONISTYCZNYMI NIEMIEC, to też zbliżająca się konferencja będzie napewno widownią zacieklej dyskusji. Jeżeli dzięki niej konwencja nie zostanie przyjęta, to jednak osiągnięciu prawdopodobnie ten dodatni skutek, że wyświełli źródła niebezpieczeństw dla pokoju, jak dotąd zaciemnione umiejętną grą polityczną.

Z teki karykaturzysty

Angielską koronę królewską oddano do naprawy. (Z gazet). Lew Brytyjski: — Niema innej rady, trzeba oddać do naprawy, bo ten brylant indyjski trochę słabo się trzyma...

Przewóz towarów na kolejach

Według ostatnich danych statystycznych polskie koleje państwowe przewoziły w ciągu roku ubiegłego przeciętnie 13.622 wagonów 15.0 tonowych towarów dziennie.

Z ogólnej liczby przewiezionych towarów, 12.018 wagonów przeciętnie dziennie ładowano na polskich kolejach państwowych, 204 wagonów ładowano w obrębie W. M., Gdańska oraz 338 wagonów dziennie przejmowano od kolei zagranicznych, ponadto zaś 1062 wagonów przeciętnie dziennie szły przez Polskę tranzytem.

Do przewozu w kraju ładowano dziennie przeciętnie 8.790 wagonów, do wywozu zagranicę zaś 3.228 wagonów.

Pożoga wojenna na Dalekim Wschodzie

Walka w Szanghaju i groźba interwencji Anglii i St. Zjedn.

Z Dalekiego Wschodu nadchodzą coraz bardziej alarmujące wiadomości. Myliłby się polityk, który ubezpieczając się oddaleniem niezliczonych setek kilometrów, dzielących nas od mandżurskiego placu boju, nie przywiązywałby wagi do złotego konfliktu, który tam daleko „między sobą” toczą dwa narody rasy mongolskiej.

Dziś więcej niż kiedykolwiek ząbają się między sobą kółka i kółeczka bliższych i dalszych międzynarodowych powikłań, i każdy zbrojny konflikt zagraża poważną katastrofą całemu światowemu, a zwłaszcza europejskiemu porządkowi rzeczy.

Ostatnie zajścia w Szanghaju, o których obszerniej piszemy poniżej, grożą już wprost bezpieczeństwu Europejczyków i wywołać mogą w najbliższym czasie interwencję Anglii i Stanów Zjednoczonych co, zważywszy jednocześnie silne i bezpośrednie zainteresowanie Sowieców na Dalekim Wschodzie, grozi bardzo poważnymi powikłaniami.

MORDERSTWA W CHARBINIE.

Oddział wojsk japońskich z Czang-Czun wysłany został do Charbina, gdzie zamordowani zostali japończycy.

Żołnierze chińscy dopuszczają się rabunku i grabieży. Trzech japończyków i około 20-u koreańczyków zabito. Dziesięciu koreańczyków zaginęło. Chińczycy zestrzelili samolot japoński. Japończycy usiłowali zbliżyć się do niego, aby go zniszczyć zapomocą min. Zostali oni napadnięci przez bandytów, którzy zabili przeszło 30-u japończyków.

W Charbinie panuje zupełny zamęt.

KRWAWY WALKI W SZANGHAJU.

Jak donosi „United Press” krwawe walki między wojskami chińskimi a japońskimi rozgorzały w Szanghaju w pełni. Walkę rozpoczęli japończycy, starając się zająć chińskie dzielnice miasta. Ponieważ główny dworzec leży przy wielkim placu, oddzielającym dzielnicę chińską od terenu koncesyj europejskich, walki o dworzec, prowadzone bardzo gwałtownie, naruszają również spokój dzielnicy europejskiej.

Fort chiński Woosung, przy ujściu rzeki Waghpu, został doszczętnie zbombardowany przez kanonierki japońskie. Przez pewien czas artylerja fortu odpowiadała na ogień kanonierek, wreszcie ostatnia armata fortu zamilkła. Przepuszczalnie japończycy zamierzają wysadzić swe wojska pod fortem Woosung, będącym kluczem do opanowania portu i żeglugi na rzece. Armii japońskiej, operującej w Szanghaju, przybywają ustawicznie znaczne posiłki.

Pod Szanghajem, koncentrowana jest pośpiesznie armia chińska. Dotychczas zdołano już skoncentrować 35.000 żołnierzy, wraz z artylerją, karabinami maszynowymi i eskadrami lotniczymi.

EUROPEJCZYCY W NIEBEZPIECZENSTWIE.

Z Szanghaju donoszą o zmobilizowaniu oddziałów ochotniczych europejskich. Wyładowanie wojsk japońskich w Szanghaju wywołało w angielskich kołach międzynarodowych pewną konsternację. Rząd angielski w zasadzie uznaje prawa Japończyków do

obrony życia i mienia własnych obywateli. Wielka Brytania, wedle oświadczeń kół międzynarodowych, nie widzi narazie konieczności czynienia demarche, albowiem Japończycy, ochraniając własnych obywateli, nie postępują inaczej, niż uczynili to Anglii, a także Amerykanie 5 lat temu, gdy w marcu 1927 r. angielskie i amerykańskie

Rząd waszyngtoński zwrócił się do rządu japońskiego o informacje w sprawie zarządzeń wydanych w związku z sytuacją w Szanghaju.

A W GENEWIE?

Tak zwany „komitet dwunastu” ustalił tekst rezolucji w sprawie Mandżurji, którą

Ulica w Szanghaju.

wojska w liczbie około 12.000 ludzi wyładowały w Szanghaju, w celu ochrony międzynarodowej dzielnicy.

Gdyby jednak Japończycy przekroczyli w Szanghaju dzielnicę europejską, tzw. międzynarodową, mogłyby nastąpić komplikacje i Anglii liczy się z możliwością interwencji przeciw Japonii. Ambasador Wielkiej Brytanii w Tokio wręczył rządowi japońskiemu notę w kwestii eksterytorialności.

przewodniczący Rady Paul Boncour, złożył na posiedzeniu. Jak słyhać, w deklaracji tej położony będzie specjalny nacisk na artykuł 10 paktu Ligi, dotyczący respektowania integralności terytorjalnej członków Ligi. W związku z bliskim terminem rozpoczęcia konferencji rozbrojeniowej, w Radzie istnieje tendencja odroczenia dalszych rozważań tej sprawy do chwili nadesłania sprawozdania przez komisję ankietową.

Anglia oszczędza na tradycji

Koniec „skutków” zwycięstwa pod Trafalgarem

Depresja gospodarcza, która zmusiła bogatą Anglię do oszczędności, zmusza ją obecnie i do „oszczędzania na tradycji”. Tak nazywają zalecany przez siebie środek pisma angielskie, wzywające rząd do zniesienia t. zw. „wieczystych pensji”. Pensje te polegają na tem, że w różnych czasach i okolicznościach rodzinom różnych bohaterów narodowych nadawano roczną rentę, którą mieli pobierać wszyscy ich następcy.

I tak potomkowie wielkiego Nelsona otrzymują roczną pensję w wysokości 5000 funt. szterlingów. Zwycięstwo pod Trafalgarem przyniosło Anglii ogromne korzyści; w każdym angielskim podręczniku znaleźć można ustęp traktujący szeroko, jak dużo Anglia zawdzię-

cza swemu Nelsonowi; ale od r. 1805 skarb brytyjski wypłacił rodzinie Nelsona zgorą 500 tys. funt. szterl. W tym roku poraz pierwszy opinia publiczna zaczyna protestować przeciwko tym „wiecznym zobowiązaniom”.

„Dlaczego mamy ciężko pracować i płacić tak wysokie podatki, żeby np. potomkowie brata Nelsona (Nelson nie miał spadkobierców w prostej linii), którzy nic nie uczynili dla kraju, mogli żyć w beztroście i przepychu?”

Zresztą to co się pisze, będzie tylko środkiem presji moralnej. Najprawdopodobniej beneficjenci owych „wiecznych zobowiązań” zrzekną się sami i w ten sposób dla pobratymców admirała Nelsona. zakończy się jeden ze skutków bitwy pod Trafalgarem.

Awanturnicze popisy młodych hitlerowców

Zatruty posiew obłędu politycznego

Działalność Hitlera i jego satelitów wśród „młodych” — studentów niemieckich wydaje owoce. Mnożą się awantury, napady, rabunki.

W Królewcu wykryte zostały niedawno kradzieże, dokonane w ognisku „młodych” hitlerowców (Hitler-Jugend). Policja aresztowała kilku obiecujących młodzieńców; śledztwo ustaliło, że specjalnością rabunkową młodych hitlerowców była kradzież torebek damskich. Przy wyczynach tych zastosowano w pewnym wypadku nawet bombę.

Walki młodzieży hitlerowskiej doprowadziły przed kilku dniami do krwawego mordu popełnionego przez komunistów na 16 letnim uczniu gimnazjalnym węgierskim w rozpoltowanie radykałów, żerujących na młodzieży. Biedny chłopak został napadnięty na ulicy wraz z czterema towarzyszami również hitlerowcami i ciężko nożami porażony przez komunistów. W drodze do szpitala zmarł. Wszyscy pięciu rozrzucali ulotki hitlerowskie, z powodu czego wynika bójka między nimi, a młodymi komunistami.

Niedawne awantury na uniwersytecie berlińskim doprowadziły do zamknięcia go na czas pewien. Obecnie odbyła się w Berlinie pod

przewodnictwem Groenera (?) konferencja ministrów oświaty wszystkich krajów związkowych Rzeszy nad odpolitykowaniem szkół. Uchwalona została następująca rezolucja treści następującej:

Polityka partyjna nie należy do szkoły.

Kraje związkowe winny przedsięwziąć ostre środki zaradcze. Jak najsilniej potępić należy rozpowszechnianie podjudzających pism i ulotek wśród młodzieży.

Jako pozytywny przeciwważnik przeciwko rozpoltowaniu szkoły należy polecić rozbudowę wychowania państwowego. Minister spraw wewnętrznych zwróci się z apelem do stronnictw, aby młodzieży nie wciągały w wir walk partyjnych.

Konferencja omawiała dalej rozwój propagandy bezbożnictwa i ustaliła, że istniejące ustawy i zarządzenia w zupełności wystarczają dla przeciwdziałania jej.

Niespokojny duch hitleryzmu, tłumiony w Berlinie wybuchł z pasją gdzie tylko znajdnie wulkaniczny teren dobrze przygotowany...

Tak wczoraj doszło w Wiedniu w gmachu uniwersytetu do zajść. Studenci nacjonalistcy uniemożliwili krzykami prelekcje kilku profes-

Młodzieńczą cęre zachowasz nazawsze myjąc się codziennie MYDŁEM BEBE SZOFMANA

Druga porażka polskich hokeistów

Studenci kanadyjscy w New Yorku pokonują 5:1 bram polskich

We środę w nocy polscy olimpijczycy rozegrali swój drugi mecz hokejowy na terenie Stanów. Tym razem przeciwnikami naszymi byli akademicy, studujący w N. Jorku i zrzeszeni w klubie „Crescent”.

Mecz rozegrany został w olbrzymiej hali Madison Square Barden, wypełnionej 12-tyśiączną publicznością. Obecna była cała szmata nowojorska: prezydent miasta Jimmy Walker, konsul generalny R. P. Marchlewski, sędzia Littleton, potentat filmowy Fox, Pola Negri, artyści-malarze Kossak i Styka, znakomity śpiewak Didur i inni.

Jak było do przewidzenia, zespół polski, osłabiony brakiem Sabińskiego, przegrał z Crescent w stosunku 1:5.

Wynik 5:1 nie przynosi nam ujmę, wobec znakomitej renomy, jaką cieszy się w Ameryce drużyna Crescent.

W drużynie polskiej wyróżnili się Sokolowski i Marchewczyk.

Nowa seria awansów oficerskich

Nominacje w sądownictwie wojskowym i intendanturze

Pan Prezydent Rzeczypospolitej podpisał dekret z nową sersją awansów oficerskich. — Tym razem przyszła kolej na korpus oficerów sądowych, intendentury i żandarmerji.

Szlify generalskie otrzymuje zastępca szefa departamentu sprawiedliwości M. S. Wojsk. pułk. Kostecki.

Pułkownikami w sądownictwie wojskowym zostali mianowani m. in. podpułkownicy: Maresz, szef wojsk. sądu okręgowego w Warszawie, Zieliński, prokurator przy tym sądzie i Buszyński, szef wydziału w dep. sprawiedliwości M. S. Wojsk.

Podpułkownikami w korpusie oficerów sądowych zostali m. i. majorowie: Górecki Adam, Matzner i Słowikowski.

Wśród nowo awansowanych pułkowników intendentów znajdują się podpułkownicy: Leś, szef intendentury O. K. Warszawa i Stypulkowski z Wyższej Szkoły Int.

„Rzeczpospolita” i „Polska” przestają wychodzić

Wydawnictwo „Rzeczpospolita” i „Polska” ogłosiło, że 1 lutego przestaje wydawać oba dzienniki w celu dokonania reorganizacji redakcji i administracji.

Komisja Ligi Narodów do spraw zarągu w Mandżurji

Do komisji tej należą hr. Aldovrandi, gubernator dr. Schnee, lord Syttön i gen. Claudel. Komisja w najbliższych dniach ma wyjechać na teren walk w Mandżurji.

Prometeusz i sztuka... kulinarna

Czem najbardziej grzeszymy w naszym odżywianiu

Prometeusz, porywając ogień bogom z Olimpu, ani się spodziewał, że czyn ten pasował go na twórcę sztuki kulinarnej. Może dlatego uważano go w Grecji za największego dobroczyńcę ludzkości. W istocie bowiem umiejętność wykorzystania ognia dała początek wszelkiej sztuce kulinarnej i przyrządzaniu pokarmów. Stąd gotowanie, pieczenie, smażenie mięs, jaj mleka, jarzyn, wyrób ciast z mąki itp.

Czy jednak zawsze ku pożytkowi spożywców?

WITAMINY I WITASTERYNY.

Przez długi czas nie przychodziło nikomu na myśl podawać to w wątpliwość. Od pewnego czasu wszakże coraz częściej odzywać się zaczynają głosy, że przez gotowanie wielu pokarmów pozbawiamy je pewnych nader cennych składników, a nawet wyjaławiamy je z nich zupełnie. Dotyczy to w pierwszym rzędzie substancji, uznanych przez obecną fizjologię za niezbędne do utrzymania życia i rozrodności, i noszących nazwę witamin i witasteryn.

Prowadzone badania w kierunku ustalenia, jakie pokarmy są najbogatsze w witaminy, wykazały, że najbardziej obfitują w nie produkty roślinne w stanie surowym. Przy gotowaniu jarzyn przechodzą witaminy w znacznym stopniu do wody, w której rozpuszczają się tak samo jak w alkoholu. Najbogatsze w witaminy z pośród produktów surowych są owoce, a nadeszłyście owoce południowe, jako najbardziej wystawione na działanie promieni słonecznych.

PRZEWRÓT W HIGIENIE ODŻYWIANIA.

Odkrycia powyższe spowodowały dokonanie zasadniczego zwrotu w poglądach na higienę odżywiania, zwłaszcza odżywiania dzieci i młodzieży. Dotychczasowy pogląd, że pożywienie nasze składać się winno z ciał białkowych albo azotowych, tłuszczów, węglowodanów, a także soli mineralnych i wody, rozszerzone zostało przez włączenie do podstawowych tych substancji odżywczych także i witamin i witasteryn, którym nadto odrazu wyznaczono w odżywianiu doniosłą rolę.

Zdobyte techniki oraz warunki życia w wielkich miastach ułatwiły jednak w znacznym stopniu pracę mięśniową, potęgując natomiast zużycie ośrodków nerwowych, do których wzmożenia najbardziej przyczynia się odżywianie węglowodanami-skróbia i cukrem, a także jarzynami i owocami. Te ostatnie — poza solami odżywczymi — zawierają potas, wapno, żelazo, fosfor, a także obfitość alkalicznych związków mineralnych, neutralizujących kwasy, jakie powstają w organizmie przy spożywaniu pokarmów azotowych, zwłaszcza mięsa. Dzięki tym właściwościom owoce regulują trawienie, odnawiają zużytą krew, a zarazem oddziałują na podniesienie energii żywotnej.

Z powyższych przesłanek jasny jest już

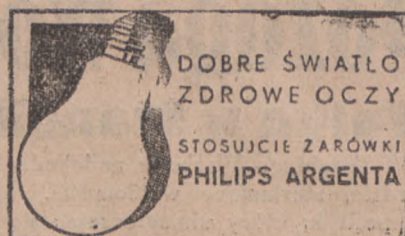
wniosek, że owoce nie powinny być uważane za luksusowy tylko dodatek do normalnego odżywiania, ale za stały, nieodzowny jego składnik. W lecie jest to oczywiście łatwe do przeprowadzenia. W zimie — poza jabłkami — mamy tylko pomarańcze i szczęśliwie obecnie sprowadzane z Ameryki, ostatnio także z Palestyny, (niestety o wiele jeszcze za drogie), tak zwane grape-fruit, owe wielkie, podobne do pomarańczy owoce, których każdy Amerykanin spożywa po kilka dziennie. U nas jednak nie umiemy we właściwy sposób jeść tego owocu. Amerykański sposób przyrządzania go w znacznym stopniu podnosi odżywcze i energiotwórcze działanie przez obfite dodawanie do nich cukru.

AMERYKAŃSKI SPOSÓB PRYZRZĄDZANIA GRAPE-FRUIT.

Otóż sposób amerykański jest następujący:

Po przekrojeniu owocu, grape-fruit, pomarańczy, mandarynki, czy cytryny, na pół w kierunku poziomym, aby otworzyły się wszystkie kłateczki, posypujemy bardzo obficie każdą otwartą połówkę miłym cukrem (grape-fruit i cytryny wymagają 3-4 łyżeczek na połówkę) i wydrążamy łyżeczką całą miąższ owocu aż do suchej jego skórki. Wytwarza się w ten sposób bardzo obfity wytrysk soku owocowego, dający nadszycie smaczny i odżywczy posiłek, nietylko sam bardzo łatwo strawny, ale znakomicie regulujący trawienie. Dawać go można nawet małym dzieciom, w których odżywianiu higiena dzisiaj kładzie szczególny nacisk na owoce, zwłaszcza na owoce południowe. To samo dotyczy osób wycieńczonych długimi chorobami, starszych, więc leniwie trawiących i chorych.

R. C.

Światło elektryczne bez prądu

W laboratorium Tow. Elektrycznego Westinghouse udało się doświadczenie z zapaleniem lampy elektrycznej bez użycia prądu. Wynik ten otrzymano przy użyciu anteny nadającej ultrakrótkie fale zmienne z siłą 15.000 watów. Fale nadawane przez antenę tworzą t. zw. pole elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości. Emanacje tego pola zapalają żarówki w promieniu 12 metrów, rozgrzewają wodę zawartą w naczyńkach metalowych etc. Wynalazcą nowego systemu jest inżynier amerykańskich zakładów tow. Westinghouse, H. V. Noble.

Szyb do środka ziemi

Plany „dyktatora” astronomicznego

Profesor Harlow Shapley jest astronomem dyrektorem jednego z największych a napewno najbogatszego obserwatorium na świecie, amerykańskiego „Harvard Observatorium”. Mimo, że świat ma obecnie dużo więcej trosk i kłopotów niż zagadnienia astronomiczne, profesor opublikował i zdołał uczynić wrzawę swym projektem nowego eksperymentu, który ma, jak pisze emfaticznie prasa amerykańska, wydrzeć ziemi jej odwieczną tajemnicę.

Projekt prof. Shapley'a jest mianowicie planem wykucia w ziemi olbrzymiego szy-

bu, który wprawdzie nie osiągnie środka ziemi, ale miałby — wedle przewidywań Shapley'a — osiągnąć głębokość 50 km.

Czy podobny plan jest realny? Jak wiadomo, geologia odróżnia w ziemi trzy kolejne warstwy: powierzchnię zewnętrzną powłokę grubości około 1200 km., dalej warstwę drugą, sięgającą do głębokości 2900 km. i wreszcie rozpalony środek. Dokładniejsze dane posiada się jednak tylko do głębokości 3 kilometrów. Tyle właśnie posiada najgłębszy na świecie szyb naftowy, w Santa Fé, w Kalifornji. O dalszych

strefach wiemy jeszcze coś niecoś do głębokości 15 km., ale więcej niemal już nie. Otóż wedle wywodów amerykańskiego profesora wywiercenie szybu głębokości 50 km. jest i ze względów technicznych najzupełniej możliwe. Chodzi tylko o pieniądze. „Rok rocznie — pisze z gorczyca profesor — wydaje się miliony dla zbadania pustyni lodowych obu biegunów. Czyżby zupełnie nieznane wnętrze ziemi nie przedstawiało dla ludzkości żadnego interesu?

Paradoksalnym nieco wydaje się fakt, że do badania wnętrza z'emi skłoniła profesora astronomja, Harlow Shapley twierdzi bowiem, że tam właśnie w bliskości rozpalonej masy wnętrza ziemi będzie mógł zbadać właściwości tych mas, również jeszcze w stanie niestałym, które w postaci ciał astralnych wędzi o tysiące i miliony lat świetlnych odległość krańce w przestworzach wszechświata. O istocie tych mas zbrano już maksimum danych jakie można było zebrać przez szkła teleskopów; obecnie należy zbadać ów jej odprysk, jaki znajduje się pod naszymi nogami i tylko z wierzchu okrępił w postaci gleby.

SZYB - LABORATORIUM.

W szybie owym profesor Shapley chce zbudować szereg laboratoriów dla badania wnętrza ziemi na różnej głębokości. Trudności, jakie powstać muszą wskutek straszliwego gorąca, które na takiej głębokości panuje mogą być usunięte nowoczesnymi środkami technicznymi. Uczony usiłuje swym projektem zainteresować potentatów węgla i nafty, twierdząc, że jego odkrycia mogą mieć i praktyczne znaczenie.

Transport całego domu wodą

Możliwy oczywiście tylko w Ameryce, która nie ogranicza się już do przewożenia domów z jednego miejsca na drugie, lecz transportu tego dokonuje nawet drogą wodną.

J. O. CURWOOD.

Dolina ludzi milczących

Pow eść

55) Przekład autorzowany Jerzego Marlicza

— Sam, w żadnym razie! — odparł on — Przyszedłem, by cię ze sobą zabrać!

Wydobył zegarek. Była druga po północy. Zniżył rękę, tak, by mogła zobaczyć wskazówki.

— Jeśli burza potrwa, mamy do świtu trzy godziny! — tłumaczył — Kiedy możesz być gotowa?

Usiłował nadać mowie brzmienie równe i spokojne. Przychodziło mu to z trudem. Marettę zauważyła staczana walkę. Zsunawszy się z łóżka stanęła przed nim wciąż cisnąc do gardła obie ręce.

— Sądziś, że to ja zabiłam Kedsty'ego? — spytała, z trudem wymawiając słowa poszczególne. — Przyszedłeś, by mimo wszystko okazać mi pomoc, by zapłacić mi za to, co uczyniłam dla ciebie? Czy tak, Jeems?

— Zapłacić?! — krzyknął Kent — By wyrównać mój dług względem ciebie tysiąca lat byloby za mało! Od pierwszej chwili gdy cię zobaczyłem w szpitalu — wróciłaś mi życie! Wierzę, rozumiesz, wierzę, że umarłbym bez ciebie! To miłość dodała mi sił!

Potem przyszłaś znowu, mimo burzy! Zapłacić ci? Nie mogę! Nie zdołam! Nie potrafię nigdy! Gotowa była za bić, byłem ja odzyskał wolność! Ja gotów-em dziś zabić dla ciebie! Co mnie obchodzi Kedsty! Ty jedna coś znaczysz! Jeśli go zabiłaś istotnie, widać była po temu racja dostateczna. Ale ja w to nie wierzę! Jakżebyś mogła — temi rączkami...

Chwycił jej ręce, ścisnął w przegubach, obrócił i położył na swoich dłońmi do góry. Były to drobne, delikatne różowe łapki, o wąskich, długich palcach.

— One tego nie zrobiły! — krzyknął nieomal z pasją — Wykluczone! Wykluczone stanowczo!

Sponsowała. Oczy jej błysnęły.

— Mówisz szczerze, Jeems?

— Tak. Nie jesteś winna śmierci inspektora Kedsty, zarówno jak ja nie jestem winien śmierci Johna Barkley. Ale świat jest przeciwko nam. Przeciwno mnie i tobie. Musimy co prędzej odnaleźć tę twoją ukrytą dolinę. Rozumiesz, Marettę? I... i wiesz, jestem temu rad!

Skreślił ku drzwiom.

— Czy możesz być gotowa za dzie sięć minut? — spytał.

Skinęła głową.

— Za dziesięć minut — będę.

Wybiegł na korytarz, zleciał po schodach w dół i zamknął na klucz drzwi wejściowe. Potem wrócił do swej poprzedniej kryjówki pod okapem dachu. Doskonale zdawał sobie sprawę, iż brak mu w głowie piątej klepki, gdyż jedynie człowiek niespełna na rozum mógł się w obecnych warunkach cieszyć, on zaś czuł wyraźnie rozgrzewającą serce radość. Śmierć Kedsty'ego cofała się na drugi plan, wobec rzeczy najważniejszej, wobec faktu, że odtąd Marettę należy do niego, że może i powinien w jej obronie walczyć. Kochał ją. Kimkolwiek jest, cokolwiek uczyniła, kocha ją nadal. Niedługo wyzna mu sama, co zaszło w pokoju na dole i wszystko się wyjaśni.

Gdy umysł działał ręce pracowały równie szybko. Sprawnie zasznurował buty. Zgarnął ze stołu naczynia i potrawy, zawinął i wetknął do plecaka. Wyniósł plecak wraz z karabinem do korytarza. Potem zbliżył się do drzwi Marettę. Były zamknięte. Na dyskretne pukanie dziewczyna odpowiedziała, że nie jest jeszcze zupełnie gotowa.

Czekał cierpliwie. Słyszał jak się

po pokoju krząta. Zapadła cisza. Mi nęło pięć minut, dziesięć, piętnaście. Zapukał znowu. Tym razem drzwi się otwały.

Wytrzeszczył oczy, zdumiony zmianą jaka w niej zaszła. Marettę cofnęła się nieco od drzwi, by pozwolić mu wejść, stała więc w pełnym świetle lampy. Szczupłe, przesłiznięte ciało odziewało granatowy welwet; kurтка, o męskim kroju ciasno oblegała kibić; spódniczka sięgała tylko nieco niżej kolan. Na nogach miała wysokie trzewiki ze skóry karibu. Na rze mieniu u pasa wisiał rewolwer w futerale. Włosy gineły pod męską czapka. Wyglądała przesłiznięta, a w całej jej postaci brakło jakiegokolwiek fałszywego akordu. Gruby welwet, krótka spódnica, wysokie, sznurowane buty — pasowały do dzikiego kraju. Nie była żółtodziobem. Była weteranem gloszy, weteranem w boju zaprawnym!

Kent promieniał ze szczęścia. Lecz nietylko strój jej go zadziwił. Pod innym względem również podległa zmianie korzystnej. Policzki miała różowe. Oczy błyszczące. Wargi pa sowe jak wtenczas, gdy ją widział poraz pierwszy. Bładość, strach, prze rażenie — znikły. Jeśli drżała jeszcze to z ochoty do czekających w dali przygód.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Programowe prace w szkolnictwie w oświeceniu p. min. Jędrzejewicza

W uzupełnieniu ogłoszonego przed kilkoma dniami wywiadu z ministrem wyznań religijnych i oświecenia publicznego, p. Jędrzejewiczem, zwrócił się przedstawiciel Agencji „Iskra” raz jeszcze do min. Jędrzejewicza z prośbą o naszkicowanie sposobu rozwiązania przez nowy projekt ustawy o ustroju szkolnictwa problemu kształcenia nauczycielstwa szkół powszechnych, oraz zagadnienia podniesienia szkolnictwa zawodowego.

— W postanowieniach projektu ustawy — stwierdza p. min. Jędrzejewicz — dotyczących tego działu szkolnictwa przewija się ta sama myśl, którą projekt i w innych działach stara się przeprowadzić, a mianowicie: odsunąć decyzję wpływającą na rodzaj przyszłego zawodu do czasu późniejszego, czasu większej dojrzałości młodego człowieka, po drugie zaś, nie zamykać mu sztucznie po ukończeniu studiów dróg, wiodących w różnych kierunkach, skoro te studia na różne kierunki pozwalają...

STUDJA NAUCZYCIELI SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

O ile zaś chodzi o kształcenie nauczycieli szkół powszechnych, dołącza się tu sprawa podwyższenia poziomu wykształcenia. Trzeba stwierdzić, że wagę tych spraw nauczycielstwo nietylko rozumie, ale dawało już wyraz w bardzo żywym pedzie ku samokształceniu i dokształcaniu. Otóż z tych względów płynie postanowienie projektu, że odtąd kształcenie przyszłych nauczycieli szkół powszechnych w dziedzinie ich zawodu ma się odbywać nie po szkole powszechnej, lecz po czteroletnim gimnazjum i trwać ma trzy lata, podczas gdy dotychczasowe seminarja nauczycielskie, opierające się o 7-letnią szkołę powszechną, trwały lat 5. Po tem studjum, prócz zawodu nauczycielskiego i inne drogi mają stać otwartymi.

NAPRAWA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO.

— W swych enuncjacjach publicznych pan minister położył nacisk na sprawę reorganizacji szkolnictwa zawodowego. Jak się to zagadnienie przedstawia konkretnie?

— Projekt stara się iść w kierunku uporządkowania, podniesienia i zwiększenia uprawnień, które dają szkoły zawodowe. Szkolnictwo zawodowe już z natury swojej jest działem najwięcej zróżnicowanym. Nietylko więc nie można tej różnorodności hamować, ale przeciwnie, należy w ścisłym przystosowaniu do życia gospodarczego i do ogólnego programu gospodarczego państwa, rozwój ten popierać.

Ale o jednym należy przytem pamiętać. W całej tej różnorodności szkolnictwa musi być myśl i porządek. Musi ono być ujęte w takie formy organizacyjne, by społeczeństwo orjentowało się nietylko w tem, co każda z tych szkół daje pod względem fachowym, ale także pod względem poziomu. Dzisiaj nieraz granice się zlewają i poziom, a więc i moralna podstawa uprawnień staje się nieuchwytna... Dlatego przy wybitnym udziale fachowców i sier zainteresowanych podjęto prace. Rezultat objawił się w projekcie ustawy w postanowieniach, dotyczących stopni szkół zawodowych. Bada one — bez względu na różnorodność zadań fachowych, a ze względu na osiągnięty poziom — szkołami niższymi, szkołami stopnia gimnazjalnego, oraz szkołami stopnia licealnego.

KU PODNIESIENIU.

Już w tem kryje się częściowo to, co wymieniliśmy, jako punkt drugi naszego zadania, a mianowicie podniesienie szkolnictwa zawodowego. W tym kierunku pójdzie też praca programowa. Wszystko to zmierzają przedewszystkiem ku podniesieniu moralnemu, ku wzrostowi szacunku w społeczeństwie dla szkół zawodowych i tu wkładamy w motywy niektórych postanowień. Chodzi np. o to, by chłopiec zdolny, który ukończy szkołę zawodową stopnia gimnazjalnego, nie miał po niej drogi do dalszych studiów zamkniętej, ale mógł się dalej kształcić w szkole zawodowej stopnia licealnego. Chodzi o to, aby młody człowiek, który ukończy czteroletnie gimnazjum, a potem szkołę zawodową stopnia licealnego, miał otwartą drogę do dalszego kształcenia się na poziomie szkół wyższych,

odpowiadających jego studjom dotychczasowym. Ale nie o to chodzi, by młodzież szkół zawodowych w całej swojej masie szła w tym kierunku. Pójdą tylko najzdolniejsi i najdzielniejsi. Leży już w charakterze szkół zawodowych, że z nich łatwiej, prędzej i chętniej przechodzi się w życie bez przedłużania studiów.

Ale samo podwyższenie praw, szkół zawodowych podniesie ich powagę i pozy-

cję w społeczeństwie, ułatwi skierowanie pędu młodzieży ku tym szkołom, zamiast ku uniwersytetom.

Podniesienie szkolnictwa zawodowego, to sprawa pierwszorzędnej wagi. Jest to bowiem sprawa rozwoju gospodarczego, wzmożenia nietylko naszych sił wewnętrznych, ale i odporności nazewnątrz — kończy swe wyjaśnienia minister Jędrzejewicz.

Z teki karykaturzysty

Szałona Sarabanda naokoło Temidy

Zabawy za pieniądze „Bratniaka” Defraudanci przed sądem koleżeńskim

W czasie trwającej wczoraj w dalszym ciągu rozprawy w sądzie koleżeńskim przeciw sprawcom nadużyć z endeckiego zarządu Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Warszawskiej zeznał m. i. kierownik kuchni akademickiej p. Szeffer, mówiąc o trybie życia osk. Sobikowskiego i Sielskiego. Zeznanie to rzuca charakterystyczne światło na stosunki, panujące w pewnej sferze akademickich „działaczy” samorządowych.

Św. Szeffer opisuje wieczór, spędzony w restauracji w towarzystwie Sielskiego oraz Sobikowskiego i jego narzeczonej. W czasie uczyt członek komisji rewizyjnej Br. Pom. Sielski, który wogóle robi wrażenie zupełnego młodzika, niemal sztubaka, zaimponował Szefferowi znajomością marek i cen drogiej win i gatunkowych wódek. W nocnych lokalach kelnerzy traktowali oskarżonych jako stałych i b. intratnych gości. Sielski robił wrażenie,

że nie liczy się zupełnie z cenami ani wysokością rachunku, korzystał zresztą z nieograniczonego kredytu.

W czasie, kiedy Sobikowski z Sielskim udali się do fryzjera, a Szeffer został z narzeczoną Sobikowskiego, ta poprosiła go, żeby starał się uwolnić Sobikowskiego od wpływu Sielskiego, który namawia go do ciągłych hulanki i do wydawania dużych sum pieniędzy. Według jej obliczeń, obaj przepijali w restauracjach co najmniej po 100 zł dziennie.

Wszystko to działo się w okresie ekscesów antyżydowskich.

Jak zeznał Szeffer, obaj oskarżeni spędzali w podobny sposób wszystkie niemal wieczory. Obaj — Iszy wiceskarbnik, oraz „kontrolujący” go członek komisji rewizyjnej, stanowili nierozłączną parę i bawili się bezτροsko, nie będąc ani zbyt zamożni z domu, ani nie posiadając własnych pieniędzy na hulanki.

Czarna dola polskiego szkolnictwa za niemieckim kordonem

Szkoła każda, jakiegokolwiek typu i gdziekolwiek ona się znajduje, musi być narodowa.

Tymczasem w jakich warunkach wychowuje się 99% dzieci polskich w Niemczech. Szkoła stała się „ein Politikum” i zamiast świątynią nauki i przybytkiem wychowania stała się narzędziem germanizacji. Na Mazurach i Warmji demoralizacja, jaką szkoła pruska siewa, jest zastraszająca. Pomiędzy dziećmi a rodziców, trzymających się jeszcze starej wiary i „gadki” rzuca się kość niezgody, szkoła dla celów germanizacyjnych czyni przepaść ogromną między rodzicami a ich dziećmi. Szkoła pruska na Mazurach sięga szczytów podłości i nikczemności.

Z Pogranicza a przedewszystkiem Prus Wschodnich dochodzą nas ustawicznie skargi rodaków naszych na gwałty podjudza-

nych przez prasę renegatów i szowinistów niemieckich, stosowane przeciwko bezbronnej ludności polskiej, na zamykanie szkół polskich i rozpędzanie dzieci, ograniczenie nabożeństw polskich i wroga polskości agitację księży i pastorów. Celem tych szykan jest, aby ludność polską zmęczyć i doprowadzić do „neutralności” a w końcu do zaparcia się narodowości i wychowania dzieci w duchu niemieckim, ducha owych renegackich „Heimatreuerów”. Walka o szkolnictwo polskie w Niemczech toczy się mimo uzyskanej po wielu trudach ustawowej podstawy do zakładania szkół polskich, nieprzerwanie dalej. Na tle swoistej interpretacji przez rząd pruski „Ordynacji dotyczącej uregulowania szkolnictwa dla mniejszości polskiej” Związek Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech staczać musi formalną walkę

Loterja dobroczynna dla oślepych w Gdańsku

Z wiadomości w naszym dziale ogłoszeniowym przeczytała nasza ludność, że w Gdańsku została zorganizowana ciekawa i pożyteczna loterja dobroczynna w łączności z wyścigami angielskimi Grand National Steeplechase — które odbędą się 18 marca 1932 w Liverpoolu (Anglia). Loterja ta została zorganizowana przez World Blind Trust, Spółkę z ograniczoną poręką na podstawie koncesji uzyskanej przez World Blind Subscription Fund Sp. z o. p. od władz. World Blind Subscription Fund Sp. z o. p. jest organizacją dobroczynną dla zbierania funduszy na oślepych i dla zebrania środków prewencyjnych celem uniknięcia oślepienia. Losy po gld. 10 gdańskich oraz 1/5 losów za gld. 2 może być nabywana w głównym biurze firmy Gdańsk, Langermarkt 18 lub przez miejscowych agentów. Publiczne wylosowanie nastąpi 11 marca br. pod nadzorem władz w Gdańsku. Uzyskane ze sprzedaży losów fundusze zostaną podzielone na warunkach zawartych w koncesji. Po wycofaniu kosztów 85 proc. rozdzieli się jako nagrody wygrane, podczas gdy 15 procent przez komitet egzekutywny World Blind Subscription Fund zostanie podzielony pomiędzy oślepych całego świata.

Rozliczenie towarzystwa nastąpi we funtach szterlingach. Wynikające ze sprzedaży tykietów guldenowych z chwiejności kursów ewentualne nadwyżki zostaną przekazane gdańskiemu towarzystwu opieki nad niewidomymi. Niezależnie od tego część dochodów z losów sprzedanych na terenie W. M. Gdańska pójdzie na korzyść opieki nad gdańskimi niewidomymi. Plan wygranych opiera się na podstawie 100 tys. funtów szterlingów. Los, który padnie na zwycięskiego konia przyniesie wygraną w wysokości 30.000 funtów szterlingów. Na drugiego konia 15 tys. funtów, na trzeciego konia 10 tys. funtów. Wygrane wszystkich losów na wszystkie inne konie, które do 8 marca 1932 nie zostaną skreślone wynoszą 35.000 funtów. Sto premij po 100 funtów — 100.000 funtów.

Gen. Baden-Powell ma przybyć do Polski

W dniach najbliższych udaje się do Londynu specjalny delegat Związku Harcerstwa Polskiego, celem zaproszenia do Polski na mające się odbyć w sierpniu rb. międzynarodowe zjazdy harcerskie gen. Baden-Powella, twórcy skautingu.

Gen. Baden Powell przybyć ma do Polski wraz z małżonką, która bierze żywy udział w ruchu harcerstwa kobiecego.

Pp. Baden Powell zaszczytliwie mają swą obecnością międzynarodowy zlot skautów wodnych, który odbędzie się w czasie od 6 do 15 sierpnia nad jeziorem Garczyńskim na Pomorzu, oraz międzynarodową konferencję instruktorów żeńskich drużyn harcerskich w dniach od 6 do 11 sierpnia w Katowicach.

Czy wiecie że...

— Doświadczenia poczynione przez urząd sanitarny w Stanach Zjednoczonych wykazały, że komary mogą być przeniesione na skrzydłach aeroplanów na dystans nawet 1500 mil ang., co wskazuje na możliwość przeniesienia zarazków różnych chorób, np. żółtej febrzy, malarji z jednego kraju do drugiego.

— Najmniejszą śmiertelność wśród dzieci wykazują Australia i Nowa Zelandja, gdzie w roku 1930 wynosiła ona 51 na tysiąc w Australji i 33 na tysiąc w N. Zelandji dla dzieci, liczących poniżej 1 roku życia.

z pruskim Ministerstwem Oświaty o zastosowanie każdego paragrafu tej bynajmniej nie idealnej ustawy.

Trudno jest w krótkim zarysie przedstawić potrzeby polskiego szkolnictwa w Niemczech i nasze wobec niego obowiązki. Albowiem na nas ciąży wielka i przed historją odpowiedzialna powinność pójść a młodemu tylko z prywatnych społecznych funduszy utrzymującemu się szkolnictwu polskiemu w Niemczech z pomocą materialną i moralną. Obowiązek ten, narodowego wychowania przyszłych obywateli społeczności polskiej ciąży na nas dlatego, że dopiero wszyscy razem, we własnym państwie i poza kordonami stanowimy Naród polski, jedną jednostkę polityczną i kulturalną, jednym mówiącą językiem i jedną przejętą kulturą.

Wiadomości morskie z całego świata

Szwedzkie postępy w żegludze

O ulgi dla armatorów szwedzkich. Królewskie kolegium handlowe wystąpiło do rządu szwedzkiego z wnioskiem o jak najniższe obniżenie stopy procentowej od pożyczek, udzielonych dla żeglugi morskiej. W sprawie tej zwróciły się do królewskiego kolegium stowarzyszenia żeglug. morskiej (S. A. S. F.) i związek armatorów szwedzkich (S. R. F.). Kolegium zaproponowało obniżenie stopy procentowej z 5 do 4,6 proc. Propozycję swą uzasadnia tem, że od końca 1929 roku stawki frachtowe bez przerwy spadały i we wrześniu 1931 obniżyły się nawet poniżej poziomu przedwojennego, mimo, że koszty własne żeglugi nie tylko nie zmalały, ale jeszcze wzrosły. Użylenie pokrycia w złocie waluty we wrześniu 1931 roku nie przyniosło oczekiwanej poprawy w żegludze szwedzkiej. W związku z tem kolegium proponuje jednocześnie odroczenie spłaty pożyczek żeglugowych, podobnie jak to było w roku 1923. Podwyżka stopy procentowej przez bank państwa z 4 proc. do 6 proc. nie powinno mieć — zdaniem kolegium — wpływu na decyzję rządu w sprawie obniżki stopy procentowej dla żeglugi. Fundusz pożyczkowy dla żeglugi ma na celu pomoc dla armatorów nie tylko w drodze udzielania im kredytów, ale także przez niższe niż na rynku pieniężnym oprocentowanie udzielonych pożyczek. Kolegium zwraca wreszcie uwagę na to, że żegluga morska ma dla bilansu handlowego Szwecji jaknajpoważniejsze znaczenie.

Niemieckie transatlantyki zawiązać będą do Southampton. Niemieckie towarzystwo okrętowe „Hamburg - Amerika - Linie“ postanowiło kierować stałe do portu Southampton w Anglii swe dwa nowe motorowe statki transatlantyczne „St. Louis“ i „Milwaukee“, kursujące na linii Hamburg — New York, i to zarówno w drodze do Ameryki, jak i z powrotem. Przez zawiązanie po drodze do portu angielskiego towarzystwo ma nadzieję zwiększyć frekwencję na tych motorowcach.

Szwedzkie budownictwo okrętowe. Na stocz-

niach szwedzkich znajduje się obecnie w budowie 14 statków o pojemności łącznej 78.870 t. r. b. (1 lipca 1931 było w budowie 21 statków o 101.640 t. r. b.). Stan zamówień na nowe budowle wynosił na nowy rok 6 statków o 39.000 t. r. b. (1 lipca 1931 r. 11 statków o 72.330 t. r. b.).

Ze stoczni norweskich. W Norwegii w dniu 1 stycznia r. b. było w budowie 16 statków o łącznej pojemności 20.660 ton rej. brutto (1-go lipca 1931 było 23.700 ton rej. brutto w budowie). Stocznie norweskie nie mają chwilowo żadnych dalszych zamówień na budowę statków.

Proces toruński

W dniu dzisiejszym w Sądzie Grodzkim w Toruniu odbędzie się rozprawa przeciwko b. wojewodzie pomorskiemu p. Wiktorowi Lamotowi, b. redaktorowi naczelnemu „Dnia Pomorskiego“ p. dr. A. Brzegowi oraz dawniejszemu odpowiedzialnemu redaktorowi naszego pisma p. St. Nowakowskiemu — z oskarżenia prywatnego ks. senatora F. Bolta.

Sprawa ta pochodzi z lipca roku ubiegłego a to z racji przemówienia p. Wiktora Lamota, wygłoszonego na zjeździe Legionistów w lipcu ub. roku w Toruniu. Ks. senator Bolt, czując się dotknięty tem przemówieniem, przedrukowaniem w „Dniu Pomorskim“ — wytoczył skargę o obrazę, przeczem akt oskarżenia sformułowany przez p. adw. Ossowskiego starano się rozpowszechniać w odbitkach osobnych przed miarodajnym orzeczeniem Sądu w tej sprawie.

W związku z tym procesem przypominamy jeden z istotnych niewątpliwie momentów, jaki znajdzie zapewne pełny wyraz w toku tej rozprawy i to moment, który znalazł już odbicie w oświadczeniu p. Wiktora Lamota, skierowanym do Sądu. Moment ten zilustrowany został w książce p. Wiktora Lamota p. t. „O twórczą myśl państwową na Pomorzu“. Z publikacji tej cytujemy m. in. poniższe podkreślone w niej zdania:

„Przez długie lata odgrywało duchowieństwo pomorskie rolę nie tylko moralnego przewodnika dusz ludzkich, ale było zarazem naj-

licniejszą warstwą inteligencji polskiej, we wszystkich niemal dziedzinach życia kształcąca i organizująca społeczeństwo polskie.

Jemu to niewątpliwie zawdzięczać należy zasługę zogniskowania woli zbiorowej w kierunku wytrwania na najbardziej zagrożonych i na najbardziej, zdawało się wówczas beznadziejnych placówkach obrony interesu narodowego.

Wyrazem tej chęci ucześciwego współdziałania była konferencja czołowych przedstawicieli duchowieństwa pomorskiego w Pelplinie z wojewodą pomorskim, zwołana przez Jego Ekscel. biskupa chełmińskiego dla pacyfikacji stosunków na Pomorzu.

Pamiętamy wszyscy, jaką burzę wywołał fakt ten w kołach partyjnych miejscowych, prasa zaś rzekomo narodowa i katolicka nie oszczędziła nawet Dostojnego Pasterza tej ziemi.

Nie może to oczywiście wpłynąć na zmianę stosunków Rządu do Kościoła, bowiem drogi współdziałania owych czynników w Polsce nakreślają wiekowe doświadczenia dziejowe.

Właśnie dlatego, iż głęboką przywiązuje wagę do roli Kościoła katolickiego w życiu naszym zbiorowym, właśnie dlatego, iż wiem, że w niejednej jeszcze dla narodu naszego ciężkiej chwili autorytet kapłana i sługi Chrystusowego wiele zaważyć może na narodu naszego przyszłości, — z głęboką troską pa-

Sijcie tylko

Siva

znane z swej jakości
z Browaru
W. Sommer & Ska
Grudziądz.

Zjazd urzędników KK. i KKO.

Główny Zjazd Zw. Urzędników Kas Komunalnych i Komunalnych Kas Oszczędności Województw: Poznańskiego i Pomorskiego odbędzie się w Poznaniu na sali Starostwa Krajowego, Aljeje Marcinkowskiego 29 w sobotę, dnia 6 lutego 1932 r.

Na porządku dziennym znajdują się m. i. bardzo aktualne wykłady:

1) Jakie prawa urzędników komunalnych i komunalnych kas oszczędności są prawami narbytemi i jak ich bronić należy.

2) Jakie prawa przysługują polskim ciałom samorządowym i zakładom samoistnym z tytułu znajdującego się w ich posiadaniu majątku, stanowiącego przed wytyczeniem granicy polsko-niemieckiej własność ciał samorządowych i zakładów miejskich, następnie przez wytyczenie granicy tej przeciętych.

Udział wszystkich członków i urzędników kasowych jest koniecznym pożądanym.

trzę na fakty nieprzystojnego szacunku kapłańskiej zacietrzewienia, gdyż widzę, że podrywa to dotychczasową wiarę i zaufanie ludu pomorskiego do jego naturalnych przewodników duchowych.“

Z procesu tego podamy w następnym numerze dokładne sprawozdanie.

**PRAWIE
ZA**

POŁOWE

CENY

**TYSIĄCE
PAR
BUTÓW**

Buciki damskie	od	4 ⁵⁰	po cz.
Buty męskie	od	6 ⁸⁵	po cz.
Buciki dziecięce	od	1 ⁹⁵	po cz.
Pończochy	od	0 ²²	po cz.

Początek
od
1-go lutego

GOŁBIE

W PRZEDAŻ INWENTUROWA!

Działalność Banku Polskiego w 1931 roku

Wśród wstrząsów kryzysu światowego Polska wykazała w 1931 r. wielką odporność. Znalazła się ona w rzędzie tych nielicznych państw, które utrzymały dotychczasowy paritet walutowy i nie wprowadziły żadnych ograniczeń dewizowych. Budżet państwowy przy pomocy radykalnych skreśleń wydatków, otwarcia nowych źródeł dochodowych i ofiarnego ustosunkowania się społeczeństwa, po okresie deficytowym wykazał w dwóch ostatnich miesiącach roku ubiegłego nadwyżkę wpływów nad rozchodami, a nowy projekt budżetu przedłożony Sejmowi do uchwalenia na okres 1932-33 został opracowany w dostosowaniu do dzisiejszych możliwości dochodowych.

Waluta polska stoi mocno, czego dowodem jest stan pokrycia kruszcowo-walutowego w Banku Polskim, wynoszący 48%, a więc o 8% wyżej, niż wymagane pokrycie statutowe. Naogół więc z trudności roku 1931 Polska wychodzi zwycięsko, a jej organizm gospodarczy, aczkolwiek osłabiony, nie stracił jednak zdolności do dalszej walki odpornej i nawet pod wieloma względami siłą konieczności uległ pomyślnym przeobrażeniom, dostosowując się do zmienionej konjunktury.

Na tle ogólnej sytuacji gospodarczej odpowiednio rozwijała się działalność Banku Polskiego. W ciągu pierwszego półrocza zmniejszenie zapasu złota i walut zaliczonych do pokrycia wyniosło tylko 26 miljn. zł. Ponieważ równocześnie w związku ze zmniejszeniem portfelu wekslowego spadła także suma obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań, przeto pokrycie statutowe utrzymywało się w tym czasie stale na poziomie powyżej 55%, dochodząc w końcu maja nawet do 57,67%. W ostatnim kwartale roku ubiegłego zapas kruszcowo-dewizowy utrzymywał się na poziomie ok. 680 miljn. złotych, zaś pokrycie statutowe na wysokości ok. 48%, przyczem pokrycie wyłącznie kruszczem złotym dosięgło około 42%.

Wysokość kredytów krótkoterminowych udzielonych przez Bank Polski życiu gospodarczemu kształtowała się analogicznie do spadkowego ruchu wkładów, który był wywołany głównie wypadkami zewnętrznymi.

POLITYKA KREDYTOWA.

Działalność kredytowa Banku Polskiego stopniowo kurczyła się w I-szem półroczu. Skutkiem tego stan wykorzystanych kredytów osiągnął w maju poziom najniższy. Dostosowywanie zatem działalności kredytowej do ogólnego stanu obrotów gospodarczych oraz do posiadanych zapasów kruszcowo-walutowych zostało osiągnięte w pełni. Począwszy od czerwca spadek działalności kredytowej Banku został jednak nietylko powstrzymany, lecz nawet działalność ta poważnie wzrosła wobec pomocy kredytowej, udzielonej instytucjom finansowym i rolnictwu. Pomoc kredytowa Banku dla rolnictwa była dość wydatna. Bank przyznał rolnikom za pośrednictwem banków państwowych specjalny kredyt, t. zw. wiosenny w wysokości 10 miljn. zł. Obłą podawce z tytułu zastawu rolnego i pożyczek zaliczkowych wynosiło w listopadzie r. ub. 39,1 miljn. zł., w grudniu zaś osiągnęło najwyższy poziom, a mianowicie 39,7 miljn. złotych.

Ogólna suma kredytów dyskontowa-

nych, przyznanych przez Bank wynosiła w końcu roku 1.015 miljn. zł., z czego wykorzystano 670,3 miljn. zł. Z kwoty tej rolnictwo wraz z przemysłem rolnym wykorzystowało, jako podawca materiału wekslowego, 114,4 miljn. zł. Natomiast udział rolnictwa w kredytach Banku Polskiego, obliczony nie według podawców, lecz płatników weksli — jest znacznie większy, ponieważ w końcu 1931 r. wynosił 47,1% — podczas gdy w latach poprzednich wynosił odpowiednio 43,7% — 37,5% — 31,0%.

Działalność emisyjna Banku Polskiego w roku ubiegłym uległa dalszemu ograniczeniu. Polityka Banku miała na celu utrzymanie proporcjonalnego obiegu pieniężnego w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych oraz sytuacją walutową. W porównaniu z końcem roku 1930, ogólny obieg pieniężny w Polsce zmniejszył się o 7%. Rok ubiegły przyczynił się do dalszego zacieśnienia stosunków między Bankiem

Polskim a innymi bankami emisyjnymi, w szczególności zaś z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

DOCHODY I DYWIDENDA.

Z bilansu Banku Polskiego za rok 1931 wynika, że dochody Banku wyniosły 77,5 miljn. zł., a zatem zwiększyły się o 6,4 dnim. Wobec jednak odpisania specjalnej rezerwy na pokrycie strat kursowych w wysokości 15 miljn. zł., czysty zysk uległ znacznemu zmniejszeniu, mimo, że koszty handlowe spadły w roku sprawozdawczym o 1,7 miljn. zł. w porównaniu z rokiem 1930, co nastąpiło głównie wskutek przeprowadzonej redukcji pensji dyrekcji i personelu Banku. Dywidenda wyniosła w roku ubiegłym 12%. Druga emisja akcji Banku pozostaje nadal w posiadaniu Skarbu i korzysta — zgodnie z planem stabilizacyjnym — z dywidendy ograniczonej do 10%.

Ulgi w przepisach egzekucyjnych dla rolnictwa

W związku z pracami, prowadzonymi na terenie różnych ministerstw nad zorganizowaniem sposobów oddłużenia rolnictwa, przewodniczący komisji do spraw rolniczych w ministerstwie sprawiedliwości udzielił szeregu wyjaśnień, jak rozwija się praca tej komisji. Wyjaśnienia te brzmią jak następujące:

Praca ministerstwa sprawiedliwości nad uzdrowieniem stosunków gospodarczych w rolnictwie, objęła przedewszyst-

kiem wyjaśnienie tych przepisów ustawowych, które już obowiązują, a których praktyczne zastosowanie wywołało liczne skargi w sferach rolniczych. Wchodzą tu w rachubę przepisy o zwolnieniu inwentarza żywego i martwego z pod egzekucji mobilarnej, o wyznaczeniu terminów licytacji nieruchomości rolniczych i t. d. Instrukcje w tym zakresie zostały już rozslane do sądów i organów egzekucyjnych a, jak wnosić można z ogłoszeń z terenu

rolniczego, wywołały już dobry skutek.

Dalsze prace ministerstwa sprawiedliwości obejmują opracowanie przepisów, które już tylko w drodze ustawodawczej mogą być wydane, a mianowicie przede wszystkim przepisów, o najniższej cenie, poniżej której ruchomości i nieruchomości nie mogą być z licytacji sprzedawane. Przepisy takie mają być wydane nietylko do egzekucji w rolnictwie, ale także do egzekucji w ogóle i objąć mają wszelkie sfery dłużnicze.

Specjalnie dla rolnictwa opracowuje się ustawę o sądowym odroczeniu wypłat podobną w konstrukcji, jaką już mają sfery kupieckie i przemysłowe, ale zastosowane do specjalnych cech i potrzeb rolnictwa, na podstawie oceny każdego indywidualnego wypadku, wykluczając wszelkie moratoria ogólne.

Prace ministerstwa sprawiedliwości są prowadzone w szybkim tempie, aby w najbliższym czasie mogły wejść w życie.

Wzrost wkładów w kasach oszczędnościowych

W grudniu ub. r. zaznaczył się dość znaczny wzrost wkładów w kasach oszczędności z wyjątkiem dwóch kas niekomunalnych. Według danych G. U. S., wkłady oszczędnościowe w PKO zwiększyły się z 309.068 tys. zł., na dzień 30 listopada do 332.235 tys. zł. na dzień 31 grudnia 1931 r., czyli o 7,8 proc., a również wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych wzrosły ze 109.368 tys. do 177.644 tys. zł.

W 376 kasach komunalnych, wkłady oszczędnościowe zwiększyły się z 516.185 tys. na 521.519 tys. zł., natomiast wkłady instytucji finansowych z 38.206 tys. spadły na 37.085 tys. zł. i obniżyły się także wkłady na rachunkach czekowych i żyrowych z 45.920 tys. na 44.409 tys. zł.

Cła angielskie na półfabrykaty z żelaza i stali

W uzupełnieniu wiadomości londyńskiego „Times'a” o zamierzonym przez rząd brytyjski wprowadzeniu nowych cł na szereg towarów przywożonych z zagranicy, dowiadujemy się, że nowa taryfa celna brytyjska wejdzie w życie już z dniem 4 lutego rb.

W związku z tem, należy się liczyć, że zapowiedziane stawki celne, w wysokości 10 do 15 proc. wartości towaru, będą wprowadzone nietylko na wszelkie wyroby gotowe, dotąd wolne od cła, łącznie z żelazem i stalą, ale również na niektóre półfabrykaty, między innymi z żelaza i stali.

Pozatem utrzymane będą nadal w mocy obowiązującej wprowadzone ostatnio nowe stawki celne.

Podniesienie stawek przewozu węgla uchroni nasz rynek przed importem

Węgiel pochodzenia zagranicznego, a przedewszystkiem węgiel angielski, który wobec spadku funta kalkuluje się taniej, dociera ostatnio nawet na część wewnętrznego rynku polskiego. W związku z tem, polski przemysł węglowy wystąpił z wnioskiem stworzenia taryfy, chroniącej nasz rynek przed importem obcego węgla.

Na zebraniu międzyministerjalnej komisji, w której brali udział przedstawiciele ministerstwa skarbu, przemysłu i handlu, rolnictwa i komunikacji, postanowiono podnieść taryfę dla węgla importowanego, od

portów Gdyni i Gdańska o 250%, przyczem wysokość stawek taryfowych będzie spadać na dalszych przestrzeniach, a po 300 klm. zrówna się z normalnymi stawkami taryfowymi. Nowe stawki taryfowe wejdą w życie prawdopodobnie 15 lutego rb.

Równocześnie przemysł węglowy czyni starania, aby stworzone zostały specjalne opłaty komunalne, nakładane na tych, którzy sprowadzają obcy węgiel. Zarządzenie to ma także również na celu uniemożliwienie importu węgla obcego drogą wodną.

Polskie masło w Stanach Zjedn.

Zgodnie z badaniami, przeprowadzonymi przez zainteresowane organizacje gospodarcze, cały szereg produktów przemysłowych może liczyć na znaczniejszy zbył w Stanach Zjednoczonych.

Ostatnio przeprowadzone badanie, dotyczyło możliwości wywozu do Stanów Zjednoczonych masła, którego zbył na dotychczasowych naszych rynkach odbiorczych utrudniły, względnie zupełnie uniemożliwiły restrykcje dewizowe i celne. Według obliczeń rzeczoznawców, przy dobrej organizacji, już w pierwszym roku mogliśmy ulokować na rynkach północ-

no-amerykańskich kilkanaście tysięcy kwintali masła.

Jedną z głównych przeszkód, jakie będą musiały przewyciężyć organizacje podejmujące wywóz masła do Stanów Zjednoczonych jest brak dogodnej i dość szybkiej komunikacji. Import towarów z Gdyni do Ameryki trwa 18 do 21 dni. Istnieje projekt wprowadzenia wobec tego systemu transportów łamanych z przeladunkiem w Londynie lub Southampton. W tym wypadku czas trwania transportu masła do Ameryki byłby zredukowany do 12 lub nawet 11 dni.

Przed wiosennym sezonem eksportowym

600 tys. kwintali ziemniaków na eksport z Pomorza

Po udalym eksporcie ziemniaków w jesieni ub. roku z pewnym niepokojem oczekiwano kampanji wiosennej, a to ze względu na rzekome wyczerpanie ziemniaków w Polsce. Po sporządzeniu dokładnych obliczeń, szczególnie po obliczeniu ziemniaków, dostarczonych do przetwórci, okazało się, że conajmniej 600 tysięcy kwintali wyborowego materiału dla celów eksportowych znajduje się u rolników na Pomorzu i mniej więcej drugie tyle w Poznaniu.

Jak zapowiada się sezon wiosenny?

Horoskopy są niezłe. W oświetleniu Związku Eksporterów Ziemniaków w Toruniu, możliwości ulokowania większych

ilości są poważne. Dotychczas popyt daje oznaczyć się z 4-ch krajów, mianowicie z Anglii, z Francji, z Niemiec i Belgii, nie mówiąc o rynkach bardziej odległych jak Północna Afryka i Mała Azja.

Powodzenie eksportu ziemniaków na wiosnę zależeć będzie przede wszystkim od ceny, żądanej u nas przez rolnika. Pod tym względem nadzieje rolników są wielkie, natomiast w rzeczywistości ze względu na spadek funta szterlinga, sytuację finansową w Niemczech i Belgii, eksporterzy nie będą mogli osiągnąć cen zbyt wysokich. Jak się można w tej chwili zorientować z ofert, zagranica chce płacić tylko stacja załadowcza 5—7 zł. za 100 kg.

luzem za gatunek białomięśny wyborowy, znakomicie sortowany ponad 2 cale wwyż. Jak uciążliwe warunki stawia zagranica świadczy fakt, że kontrahenci Związku Eksporterów Ziemniaków wymawiają sobie bezapelacyjnie postawienie do dyspozycji każdego wagonu, w którym znajdzie się jeden ziemniak nadmarżnięty.

Oczywiście kampanja wiosenna może się udać tylko przy solidarnym wysiłku zrzeszonych eksporterów. Od rolnictwa natomiast eksporter oczekuje również współdziałania w formie lojalnego i uczciwego przygotowania towaru i należytego przesortowania go.

Strzelcy Kociewia w hołdzie bojownikom o wolność 1863 roku

Rocznica Powstania Styczniowego święcąca była prawie we wszystkich oddziałach Związku Strzeleckiego pow. starogardzkiego bardzo uroczyste. Tradycja walk o Niepodległość Polski którą kultywuje Związek Strzelecki dała możliwość kierownikom organizacji zespolić młodzież strzelecką duchowo przez bezpośrednie przeżycia z okazji zetknięcia się jej z żywymi pamiątkami historycznymi z 63 roku przez odtworzenie historycznych momentów walk styczniowych.

Obchody tegoroczne w większości oddziałów nie były traktowane w sposób szablonowy jak: odczyty, pogadanki itd, lecz stworzono cały szereg momentów odzwierciedlających przeżycia bohaterów z 63 roku.

Dnia 22 bm. wieczorem w Świątliwej starogardzkiej zebrał się cały Oddział Zw. Strzeleckiego. Na zebraniu tym komendant oddziału wygłosił przemówienie na temat walk powstańczych z 1863 roku i ich znaczenia w ogólnych wysiłkach Narodu o odzyskanie utraconej Niepodległości.

Dnia 23 bm. w Nadlesnictwie Kochanka późnym wieczorem odbyła się inscenizacja bitwy grupy powstańczej w lesie przy ognisku. Na punkt zborny na polanie już od godz. 7.30 wieczorem pojedynczo, dwójkami podążali strzelcy, by zorganizować partię powstańczą. Po zebraniu się prawie całego oddziału rozpalono duże ognisko i nastąpił właściwy obchód uroczystości.

Grupa powstańcza wystawiła straż, wydała hasło, zebrani otoczyli ognisko kołem. Komendant oddziału w gorących słowach przemówił do zebranych przypominając, że 69 lat temu nasi ojcowie i dziadkowie zbierali się w ten sposób w lasach na terenie prawie że całej Rzeczypospolitej, by tu zorganizować się w partje wyruszyć w bój z Moskalami dla odzyskania Niepodległości i zrzucenia jarzma niewoli. 69 lat minęło od tych chwil, kiedy ojcowie nasi uczynili jeszcze jedną rozpaczliwą próbę zrzucenia kajdan niewoli.

Nie zważając na olbrzymią przewagę liczącą i zbrojną wroga, mierząc siły na zamiary ruszyli w lasy na głód i poniewierkę, by wywalczyć wolność Narodowi. Polała się obficie krew bohaterów, dużo padło na polach walk, dużo zostało straconych na szubienicach, dużo również zesłano w katorgi syberyjskie — lecz dali dowód, że Naród Polski nigdy nie wyrzeknie się Wolności i Ojczyzny i zawsze będzie walczył o wielkość i chwałę Rzeczypospolitej.

Po przemówieniu uczczono pamięć poległych w skupieniu przez zachowanie jednomyślnego ciszy, a na cześć wszystkich żyjących dotychczas bohaterów wzniesiono gromki okrzyk „Cześć i chwała im niech żyją długie, długie lata”.

Następnie grupa powstańcza odtworzyła kilka pieśni śpiewanych przez powstańców z 63 roku i kilka pieśni legionowych.

Na zakończenie komendant Oddziału przeczytał rozkaz komendanta Głównego Związku Strzeleckiego wydany specjalnie z okazji tej uroczystości, który cześć pamięć czynów bohaterów z 63 roku i przypomina wszystkim strzelcom, że z pamiętną nocą styczniową łączy nas łańcuch dalszych walk o „Wolność” Rok 1905 ruch niepodległościowy, legiony J. Piłsudskiego i P. O. W. Związek Strzelecki podejmujący tradycje zbrojnego pogotowia całego Narodu oddaje cześć bohaterstwu ojców naszych.

Zapatrzeni w ich nieugiętość i ofiarność, skupieni pod sztandarami strzeleckimi prowadzeni przez Wodza Narodu i Twórcę naszej Wolności Marszałka J. Piłsudskiego śmiało i wytrwale rzucajmy Jego hasła i dążmy do siły mocarstwowej Państwa. Niech hasło „Każdy żołnierz obywatelem — każdy obywatel — żołnierzem” znajdzie zrozumienie w całym społeczeństwie.

Po skończonej uroczystości oddział w szyku zwartym przemaszerował do Starogardu i tu strzelcy rozeszli się do swych domów.

Związek Strzelecki w Bobowie uczcił rocznicę Powstania Styczniowego w niedzielę dnia 24 stycznia br. Na sali ob. Piłata zebrała się o

Obrót bezgotówkowy w Polsce

Obrót bezgotówkowy w grudniu ub r. wykazał nieznaczny wzrost, a mianowicie obroty żyrowe w Banku Polskim (bez wpłat i wypłat gotówkowych) wraz z obrotami izb rachunkowych i obroty czekowe P. K. O. wyniosły 5.072 miljn. zł. wobec 4.970.0 miljn. zł. w miesiącu poprzednim.

godz. 18 dziesiąta szkolna oraz publiczność — Strzelcy stawili się w komplecie doceniając należycie wielkość wspomnienia dziejowego.

Dzieci odśpiewały kilka pieśni patriotycznych, oraz wygłosiły okolicznościowe deklamacje. Następnie referent ob. Matuszewski wygłosił przemówienie w którym zobrazował bohaterские wysiłki powstańców, podjęte celem zrzucenia jarzma rosyjskiego. Zaznaczył, że również w Bobowie byli tacy, którzy na zewsurmy bojowej przekradali się nocami przez granicę do Królestwa, by wstąpić do oddziałów powstańczych. Dwaj z nich: Piotr Trebnau i Franciszek Michna długie lata spędzili na Sybirze, jako ofiary zemsty Moskale za udział w powstaniu. Jan Piłat poległ na polu walki i dwaj inni Izidor Błażek i Józef Błędzi zostali schwytni na granicy przez Prusaków.

Kończąc wznosił trzykrotny okrzyk na cześć Rzeczypospolitej, a następnie odczytał zbranim rozkaz Komendanta Głównego Związku Strzeleckiego, odnoszący się do tej rocznicy. — Obchód zakończono wspólnym odśpiewaniem „Boże, coś Polskę”.

R. W. O.

Nowy oddział Zw. Strzeleckiego uformował się na Kaszubach

W Sierakowicach oddawna odczuwano brak tak sprawnej i patriotycznej organizacji Przysołobienia Wojskowego — jaką jest Strzelec.

Ten brak uzupełniono nareszcie na zebraniu młodzieży przedpoborowej i starszych sympatyków Strzelca odbytem w niedzielę dn. 24 stycznia pod przewodnictwem p. kierownika szkoły Schutza.

Po zaznajomieniu zebranych o doniosłości P. W. dla obrony Ojczyzny i z organizacją Związku Strzeleckiego — czego dokonał specjalnie przybyły z Kartuz st. sierż. zaw. p. Miller i po odczytaniu statutu Związku przez jednego z ławników zebrania p. Mitulę, zgromadzeni na wysegi — podawali swoje nazwiska do wpisania na listę członków, tak że lista ta objęła w końcu 52 osoby.

Pragnąc jak najszybsze rozpoczęcie ćwiczeń — zebrani natychmiast wybrali Zarząd Oddziału do którego jednogłośnie wybrano obywateli: p. Mitulę z Sierakowic jako prezesa, p. Sikorę Władysława z Puzdrowa jako viceprezesa, p. Cichockiego jako sekretarza, p. Wiesiołowskiego nauczyciela z Lysiewia jako skarbnika, p. Witkę Jana długoletniego star. sierż. zaw. Wojsk. Polskich jako komendanta i p. Borka nauczyciela z Sierakowic jako referenta Wychowania Obywatelskiego Oddziału.

Po uchwaleniu następnego zebrania na najbliższą niedzielę i wzniesieniu okrzyku na cześć Rzeczypospolitej, p. Prezydenta Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego — prezes oddziału zamknął zebranie strzeleckim hasłem.

Reumatyzm znikł — jakgdyby stał się cud

Reumatyzm, podagra i pokrewne niedomagania mają, jak wiadomo, za przyczynę nagromadzenie się kwasu moczowego w organizmie ludzkim. Kwas moczowy zaś stanowi ostre, jak igiełki drobne kryształki, które sadwiąc się w mięśniach, lub w innych częściach ciała, wywołują częstokroć już przy najmniejszym ruchu straszliwe bóle. Szczególnie w stawach mogą te ostre kryształki wywołać niebezpieczne zaburzenia, czyniąc z chorego nieszcześliwego kalekę, który dręczony uporczywymi bólami stopniowo traci władzę w członkach. Również p. A. Szpet, blacharz we Lwowie, ul. Piłsudskiego 14 cierpił od szeregu lat na ciężki reumatyzm. „Byłem już kilka razy w Lubieniu”, pisał on nam m. i., „oprócz tego leczyłem się wszelkimi możliwymi środkami, nie wyłączając bolesnych zastrzyków — lecz nie pomagało to wiele, a ostatnio z osłabienia niezdolny już byłbym do pracy. Wówczas zwrócono mi uwagę

na Togał i po zażyciu pierwszej rurki, stał się cud: bóle zupełnie znikły i mogłem znowu pracować”. Podobnie świadczy wiele tysięcy cierpiących, którzy przyjmowali tabletki Togał przy reumatyzmie, podagrze, rwaniu w stawach, łamaniu w kościach, bólach nerwowych i głowy, grypie, przeziębieniach i pokrewnych cierpieniach. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Togał nie tylko usmierza bóle, lecz zwalcza w zarodku te niedomagania, powstrzymując nagromadzenie się kwasu moczowego. Dlatego też nawet w chronicznych przypadkach i, gdy inne środki zawiodły, osiągnięto przy pomocy Togału nadspodziewane pomyślne rezultaty. Jeśli ponadto tyście lekarzy Togał zaleca, to przecież każdy z zaufaniem zakupić go może. We wszystkich aptekach. Spróbujcie więc sami dziś jeszcze, lecz żądajcie we własnym interesie tylko Togał — niema nic lepszego!

Potrójny mord Zbrodniarze złupili 135 złotych

W nocy z 24 na 25 b. m. we wsi Wierzbice pod Zegrzem zamordowano 70-letniego Wiktora Kozłowskiego, 80-letnią żonę jego Pelagję i 20-letnią Sabinę Kasprzyką, wnuczkę. Zbrodnię odkryli nazajutrz sąsiedzi. Splądrowane mieszkanie świadczyło, iż morderstwa dokonano dla rabunku.

Ślady za zbrodniarzami prowadziły do Warszawy. W toku drobiazgowego śledztwa ustalono, że głównym sprawcą mordu był Tadeusz Zalewski, lat 22, ogrodnik, siostrzeniec zamordowanych starszków. Ujęty wczoraj na ulicy przyznał się do zbrodni i podał, że współnikiem jego był 22-letni Tadeusz Skrzypek, monter, którego aresztowano w mieszkaniu.

Wzięci w krzyżowy ogień pytań mordercy zeznali, że początkowo zamierzali zamordować

rodzinę gajowego w Pułtusk, po namyśle jednak zrezygnowali z tego planu, ponieważ rodzina gajowego jest zbyt liczna i skierowali się w kierunku domostwa Kozłowskich, przypuszczając, że starszkwowie przechowują większą sumę gotówki.

W nocy, na dobijanie się zbrodniarzy, wyszedł pierwszy Kozłowski. Siostrzeniec wystrzelił dwa razy do starca, kładąc go trupem na miejscu. Zaciągnąwszy trupa do obory, zbrodniarze wtargnęli do mieszkania. Tam Zalewski wystrzelił kilka razy do śpiących, babki i wnuczki. Kule były śmiertelne. Po dokonaniu ohydnego mordu, zbrodniarze splądrowali całe mieszkanie, znajdując tylko 135 złotych gotówką.

Inauguracja linii brazylijskiej do Gdyni

SS „Joazeiro” zawiązał do Gdyni

Wczoraj w godzinach południowych przybył do Gdyni parowiec brazylijski „Joazeiro”, należący do brazylijskiego rządowego przedsiębiorstwa żeglugowego „Lloyd Brasileiro”. Statek ten stanął przy nabrzeżu Polskiem w basenie im. Marszałka Piłsudskiego, obok magazynów firmy „Pantarei”. Przywiózł on bezpośrednio z Brazylii mały ładunek kawy i kancazuku.

„Lloyd Brasileiro” brazylijskie rządowe przedsiębiorstwo żeglugowe, odpowiednik naszej „Żegluga Polskiej” utrzymuje przy pomocy

swych 6 statków 5.000-tonowych regularną komunikację towarową między wszystkimi ważniejszymi portami brazylijskimi, poczynając od granicy Urugwaju, a szeregiem portów zachodniej Europy. Dotychczas najdalszym portem, do którego statki Lloyd brazylijskiego zachodziły, był Hamburg.

Obecnie przedsiębiorstwo postanowiło przedłużyć tę linię aż do Gdyni. „Joazeiro” jest pierwszym statkiem, jaki na tej linii do naszego portu zawiązał. Nośność jego wynosi 5.000 ton. W Gdyni zatrzyma się przez kilka dni.

Listy Chelmezyńskie

Pomimo ogólnego kryzysu i bezrobocia liczne towarzystwa tutejsze prawie każdej soboty urządzają wieczorki tańcujące itp. zabawy. Obecnie zapowiadany jest bal wiosłarski, który ma być największą atrakcją Chelmezy w obecnym karnawale. Poza tym stałym miejscem rozrywkowym Chelmezy jest, szczególnie dla młodzieży i dzieci tutejsze jezioro. Młodzież używa ślizgawki i saneczek nawet do późnego wieczora. W ostatnich dniach wydarzył się na jeziorze tragiczny wypadek śmierci 17 letniego Dondalskiego. Jest to już drugi wypadek śmierci na lodzie w czasie tegorocznej zimy.

Duże zainteresowanie jeszcze dziś okazują nasi obywatele sprawami Rady Miejskiej, która jak wiadomo, obecnie posiada nowe prezydium na czele z przewodniczącym p. Norbertem Komowskim, znanym kupcem i przemysłowcem tutejszym.

Nowo wybrane prezydium zapowiada energiczne zajęcie się sprawami miasta i doprowadzenie spraw miejskich do stanu ogólnie zadawalającego. Obecnie panowie radni radzą nad budżetem miasta. Wiele pozycji już uchwalono, reszta oczekuje decyzji Rady.

Sensacyjne porwanie jedynaczki p. B., o którym swego czasu pisał Dzień Pomorski, znalazło już swój epilog. Zakochany W. w międzyczasie pogodził się z rodzicami swej ukochanej i jak ogólnie mówią w krótkim czasie ma się odbyć ślub i wesele tej romantycznej pary.

Wśród bezrobotnych ostatnio daje się zauważyć znaczną poprawę nastrojów na lepsze. Powodem poprawy sytuacji bezrobotnych jest ich zatrudnienie przy robotach doraźnych.

Jak mówią wtajemniczeni, komitet parafjalny w najbliższej przyszłości ma przeznaczyć bezrobotnym, jedynym żywicielowi rodziny, makę, a nawet branie jest pod uwagę podobne rozdanie pewnej ilości węgla. Z powyższego wynika, że Komitet Parafjalny w miarę swoich możliwości oraz środków stara się zaspokoić najkonieczniejsze potrzeby rzęszki bezrobotnych. Szczególnie dużą pomoc w tej akcji Komitetu oddaje to obywatelstwo tutejsze, które w zrozumieniu trudnego położenia bezrobotnych, stale płaci pewne dotacje na pomoc bezrobotnym i stalemi ofiarami sąsila fundusze Komitetu. Również subsydia Magistratu i Komitetu Powiatowego odgrywają dużą rolę w niesieniu pomocy bezrobotnym.

W dniu 2 lutego miejscowe nauczycielstwo urządziło w sali „Concordia” w Chelmezy „Wielki Kiermasz karnawałowy”. Całkowity dochód przeznaczono na dożywianie i kolonie letnie dla dzieci.

Impreza powyższa, chlubnie świadczy o tut. nauczycielstwie, które nie szczędzi pracy, ani trudu, jeżeli chodzi o cel ogólny. Jak wiadomo z akcji dożywiania, która rozpoczęła się 1 listopada 1931 r. korzysta dotychczas 750 dzieci. Okres dożywiania według zapewnienia inicjatorów tej akcji ma trwać do dnia 1-go kwietnia br.

Również stowarzyszenia Bezrob. Pracown. Umysł. w Chelmezy wykazują dużą ruchliwość. Dowodem tego jest fakt, że staraniem zarządu tego stowarzyszenia powstała sekcja sceniczna, która prowadzi bezpłatny kurs dramatyczny.

Pozatem spokój. Piękna pogoda i nadzieja na wczesną wiosnę oraz poprawę sytuacji gospodarczej.

Wabrzeźno

— Związek Inwalidów Woj. Walne roczne zebranie odbędzie się w niedzielę 7 lutego o godz. 2 popołudniu w hotelu Dwór Wabrzeski. Z powodu przyjazdu delegata zarządu wojewódzkiego, który wygłosi referat o nowych projektach rządowych, uprasza się także i inwalidów dotychczas niezorganizowanych o przybycie. Zarząd.

(t.)

KRONIKA

niedziela 31 stycznia
TORUN
Kalendarzyk rzym.-kat.
 Sobota Martynty
 Niedziela Piotra Nolasco

— Stan wody w Wiśle z dnia 29. 1.: Zawichost +1.19, Warszawa +1.32, Plock +1.06, Toruń +1.24, Fordon +1.38, Chełmno +1.25, Grudziądz +1.46, Korzeniewo +1.78, Piekło +0.99, Tczew +0.94, Einlage +2.46, Schiewenhorst +2.62.

Repertuar Teatru Miejskiego:
 Sobota 30 bm. godz. 16 „Carewicz”.
 Sobota 30 bm. godz. 20 „Awantura w raju”.
 Niedziela 31 bm. godz. 16 „Panna młoda z dachu”.
 Niedziela 31 bm. godz. 20 „Galganek” — premjera.

Repertuar kin.
 Palace — „Dziewczę z nad Wolgi”.
 Światowid — „Kochanka z Tahiti”.
 Lux, ul. Strumykowa — „Szpieg”.
 Mars — „Pieśń życia”.
 Corso — „Śladem przestępcy”.

MARS Kłoteatr dźwiękowy
 ul. Warszawska
 Rewelacyjny film Fox'a

Pieśń Trubadura

W roli głównej:
 DON JOSE MOICA i MONA MARIS.

Początek seansów o godz. 17.15 19-tej i 21-tej w niedzielę od 15.15. Ceny miejsc od 0.30—1.70
Czysty dochód przeznaczony na dalszą budowę „DOMU ŻOŁNIERZA”

Z miasta

— „Ponad śnieg”. Katolickie Stow. Polskiej Młodzieży Męskiej przy kościele N. Marii Panny wystawia w niedzielę, dnia 31 bm. o godz. 6.30 wiecz. w własnym „Ognisku” perlę literatury polskiej Stefana Żeromskiego pt. „Ponad śnieg bielszym się stanie”. Sztukę powyższą odegrają w nowej szacie dekoracyjnej czelowe sily amatorskie naszego Stowarzyszenia. Mamy nadzieję, że Szan. Publiczność gromadnym udziałem w przedstawieniu okaże swą sympatję dla Młodzieży Katolickiej. W przedstawieniach przygrywa własna orkiestra. Popołudniu o godz. 2 przedstawienie dla młodzieży szkolnej i wojska. Wstęp 20 groszy. Po przedstawieniu zabawa taneczna. Sala dobrze ogrzana.

— Podwieczorek Polskiego Białego Krzyża, cieszący się wielkim powodzeniem, odbędzie się w niedzielę, 31 stycznia o godz. 16.30 „Pod Orłem”. Wstęp — jak zwykle — za zaproszeniami.

— Karnawalowy wieczór urządza Związek Oficerów Rezerwy Koło Toruń w poniedziałek, dnia 1 lutego b. r. w salach „Oazy”, ul. Bydgoska. Początek o godz. 21-szej. Wstęp za okazaniem zaproszenia.

— Zabawa taneczna „Rodziny Policyjnej”. Rodzina Policyjna urządza, jak już o tem donosiliśmy, w poniedziałek, dn. 1 lutego zabawę taneczna w sali Dworu Artusa”. Początek o godz. 20-tej.

— Zabawa taneczna. Staraniem Oddziału Żeńskiego Związku Strzeleckiego odbędzie się dnia 2 lutego w sali restauracji p. Michałowskiego o godz. 20-tej zabawa taneczna, na którą jak najuprzejmiej zaprasza członków Związku i sympatyków Zarząd.

— Dancing w „Oazie”. W dniu 3 lutego b. r. o godz. 21 staraniem Sekcji Towarzystwej Oddziału I. Żeńskiego Zw. Strzeleckiego urządzone zostanie dancing w restauracji „Oaza”. Za względu na dobrą orkiestrę i atrakcje, dancing zapowiada się doskonale.

— Kurs wikliniarstwa i koszykarstwa. W tych dniach nastąpiło otwarcie kursu wikliniarstwa i koszykarstwa dla instruktorów, zorganizowanego staraniem Wydziału Powiatowego pow. toruńskiego w Szkole Powszechnej nr. 4 przy ul. Sienkiewicza. Na kurs, który jest bezpłatny, uczęszcza 36 słuchaczy. Kierowniczką kursu jest p. Zofja Stankowska. Kurs obejmuje dwa działy, i to koszykarstwo grubsze i galanterię koszykarską.

— Na wystawie obrazów i rzeźb przy Nowomiejskim Rynku odbędzie się w dniu 2 lutego o godz. 13 w obecności notariusza mecenas M. Doerfera, rozdziel premij. Wylosowane będą następujące obrazy: Gęstwieckiego Br. „Bokoczek”, Gęstwieckiego Fel. „Port rybacki w Jastarni”, Grosa „Rybaczy w Karwji”, Br. Mallesing „Ulica na Mokrem I.”, Mazurka „Ulica Bożego Ciała w Krakowie”, Podlaszewskiego „Chłop z Poznańskiego”, Szulcowej „Kobieta z Polesia”.

Wystawa artystów toruńskich

Życie artystyczno-kulturalne Torunia stanowi, przynajmniej to szczerze, trochę ciemną kartę w dziejach kultury naszego miasta. Zarzut ten nie jest skierowany przeciw różnym instytucjom, pracującym intensywnie, czy to nad różnymi zagadnieniami naukowymi czy też nad krzewieniem kultury artystyczno-literackiej itd. Nie — zarzut ten spotyka obywatelstwo, zbyt mało biorące udziału w życiu kulturalnym stolicy Pomorza.

Nie chcemy tutaj mówić o teatrze o smutnym losie księgarń toruńskich, o powodzeniu a raczej niepowodzeniu różnych imprez kulturalnych. Ograniczymy się do jednego zagadnienia sztuk plastycznych.

Żyje w Toruniu gromada artystów — malarzy, którzy tutaj tworzą, czerpiąc z piękna miasta i jego zabytków natchnienie do pracy.

Toruń pod względem artystycznym posiada bogate tradycje. Piękno stolicy pomorskiej zwabiało i zwabia z całej Polski malarzy, którzy tutaj się osiedlają, aby tworzyć. Przypomnijmy tylko *chlubę malarstwa polskiego, Juliana Fałata*, który przez długie lata mieszkał w Toruniu. Z nazwiskiem tem jest ściśle związana po dziś dzień życie malarskie Torunia. Artyści toruńscy skupiają się bowiem w swym bractwie malarskim „Konfraternji” założonej przez śp. Juliana Fałata w roku 1920.

O swoim bractwie artystycznym Toruń nie wiele wie. Może to nawet wina samych Konfratrów. Ale tacy już oni są — *nie umieją się reklamować.*

Ostatnio jednak konfratry z pod znaku „Złotego Pędzla” wystąpili na szerszą widownię. *Zbiórka wystawy artystów toruńskich*

jest dowodem ich żywota, dowodem że mimo niesprzyjających warunków życie artystyczne w Toruniu nie zamarło. Wystawa daje możliwość obywatelstwu zapoznać się bliżej ze swą kolonją malarską. Śmiemy wyrazić nadzieję, że większe zainteresowanie się obywatelstwa ich malarzami i ich dziełami wyjdzie obu stronom na korzyść i malarzom i najszerszemu kołom obywatelstwa. Może wreszcie przestaną zdobyć ściany licznych mieszkań potworne bokomary i oleodruki, a miejsce ich zajmą prawdziwe dzieła sztuki.

Na wystawie zgromadzono około 140 dzieł sztuki, obrazów i kilka rzeźb i płaskorzeźb.

W obrazach prof. Eug. Grosa uderza różnorodność tematów malarskich. Więcej z nich spokój, którego widomym dowodem jest ulubiona przez artystę technika. Znajdujemy tutaj stylizowane krajobrazy z Tatr z nad mroza, martwe natury, kwiaty.

Portret reprezentują na wystawie głównie Ignacy Mazurek i Brunon Gęstwicki.

Z dziełem Mazurka spotykamy się w drugiej sali. Portrety jego odznaczają się doskonałym rysunkiem i różnorodnym ujęciem tematu. Biję z nich pewność pędzla, która z dzieł artysty stwarza rzeczy żywe. Portrety te żyją istotnie, każdy swym odrębnym życiem. Poza autoportretem na szczególną uwagę zasługują portrety dziecka i pensjonarki. Lecz nie na tem kończy się twórczość artysty. Poznajemy w nim poza świetnym portretem doskonałego pejzażyste. Krajobrazy jego, traktujące przeważnie motywy toruńskie, krakowskie i gdańskie, również tętnią życiem, pełno w nich światła i słońca, a technika ich zdradza tę samą pewność pędzla co przy portretach.

Portrety Brunona Gęstwickiego odznaczają się spokojem i ciekawym doбором barw. Do najlepszych zaliczyć należy portret pani W. oraz portret pani S.

Głównym tematem dzieł Feliksa Gęstwickiego — pejzaż. Na pierwszy plan wybija się akwarela „kościół w Jastarni”. Z pejzaży morskich najlepszy może port w Helu.

Podlaszewski, znany nam dobrze z poznańskich salonów sztuki, występuje z dziełami, — zdradzającymi wysoką kulturę artystyczną. — Poza bardzo dobrym autoportretem z pejzaży świetnym rozwiązaniem tematu wyróżniają się na naczelnie miejsce „Klasztor Reformatorów w Podgórzu” oraz toruńskie „Gdańsko”.

Zupełnie odrębne stanowisko wśród artystów Konfraternji zajmuje Janina Brejska—Mallesina. W powiewnych, lekkich akwarelach, zdradzających dłoń kobiecą, kładzie artystka główny nacisk na kompozycję, przy jaknajdalszym eliminowaniu szczegółów. Najlepsze: „Martwa Natura”, „Ulica w Spline” — „Ulica na Mokrem”. Widoczny wpływ modynistów zachodnich.

Z dzieł Anny Schubre—Kieperowej, wśród których przeważają pastelowe wnętrza i motywy białoruskie, wyszczególnić należy „Pastucha z krową”, uchwyconego b. dobrze w ruchu.

Z toruńskiego Bractwa Strzeleckiego Walne zebranie — Wybór nowego zarządu

Jedno z najstarszych Bractw Kurkowych, toruńskie Bractwo Strzeleckie, odbyło w ub. czwartek — o czym już pokrótce donosiliśmy — swoje doroczne walne zebranie. Zebranie zgaił, witając licznie zebranych braci, oraz gości i przedstawicieli prasy prezes Bractwa p. Wacław Maćkowiak. Pismo nasze reprezentował red. Danielewski.

Marszałkiem zebrania wybrano p. prezesa Januszkiewicza, sekretarzem p. Michnickiego. Przed przystąpieniem do obrad nowoprzyjęty członek p. Maśka złożył uroczyste przyrzeczenie. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania wysłuchano sprawozdań poszczególnych członków Zarządu z działalności w roku ub. Kolejno składali sprawozdania: sekretarz p. Grabowski, skarbnik p. Makowiak, gospodarz p. Gralewski, strzelca p. Sulecki i komendant p. Krystek. Ogólny pogląd na całokształt działalności Zarządu w ubiegłym roku przedstawił w swym sprawozdaniu prezes Bractwa p. W. Maćkowiak. Zarząd, jak to wynika ze sprawozdań, wywiązał się w zupełności ze swoich zadań i obowiązków. A więc przedewszystkiem zanotować należy odbudowanie i odremontowanie Strzelnicy w Zieleńcu. W roku ub. odbyły się 3 strzelania uroczyste i to królewskie, żniwne i z okazji zakończenia sezonu. Delegacja Bractwa przyjęta została na specjalnej audjencji przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej w Warszawie, w czasie której wręczyła p. Prezydentowi medal pamiątkowy, wybitny dla uczczenia pobytu p. Prezydenta na Strzelnicy w Zieleńcu i oddania przez p. Prezydenta strzału do historycznej tarczy królew-

skiej.

Po wysłuchaniu sprawozdania, złożonego przez p. Tyrchana, w imieniu Komisji rewizyjnej udziałem ustępującemu Zarządowi jednomyślnie absolutorjum.

Po krótkiej przerwie przystąpiono do wyboru nowego Zarządu. Prezesem Bractwa wybrany został p. Wieniec. Do Zarządu wybrani zostali ponadto pp.: Maćkowiak — wiceprezes, Michnicki — sekretarz, Makowiak — skarbnik, Krystek — komendant, Czachla — zast. komendanta; strzelca pp.: Skrzypczak, Bagliński i Sulecki; p. Kliński — gospodarz, p. Bukowski — chorąży. Asystentami chorążego wybrani zostali pp.: Jan Maćkowiak i Małek. W skład Komisji rewizyjnej weszli pp.: J. Kapczyński, Tyrchan i Zalewski. Sąd koleżeńcki pp.: Freining, Januszkiewicz, Jaskólski, Kapczyński, Katarfias, M. Kupezyk, Nalazek, Tyrakowski i Szwaba. Prezesem kasy pogrzebowej wybrano p. T. Janowskiego.

Zyczenia owocnej pracy złożył na ręce nowoobranego prezesa w imieniu Redakcji naszego pisma p. red. Danielewski.

Po dokonaniu wyboru, marszałek zebrania p. Januszkiewicz po krótkim przemówieniu oddał przewodnictwo nowoobranemu prezesowi p. Wieniowski.

W dalszym ciągu obrad uchwalono budżet na rok 1932, zamykający się po stronie dochodów i rozchodów sumą 15.000 zł., poczem wylosowano 5 akcji i wyłączono jednego członka za nieplacenie składek.

Po omówieniu szeregu spraw natury wewnętrznej prezes p. Wieniec obrady solwował.

Ruchoma Wystawa Robót Ręcznych Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet

W nadchodzącą niedzielę, dnia 31 b. m. nastąpi otwarcie ruchomej Wystawy Robót Kobietych Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, mieszczącej się w lokalu przy ul. Szewskiej 37 (dawn. księgarnia „Ignis”).

Wystawa obejmuje wszystkie działy, wchodzące w zakres ręcznych robót kobiecych, a więc wspaniałe kilimy, firany, story, kapy na łóżka i t. p. przedmioty, służące do dekoracji wnętrz mieszkaniowych, wykonane przez absolwentki Szkoły Zawodowej przy Kolomyjskim Oddziale Związku Ob. Pr. Kobiet.

Niezmiernie ciekawa ta wystawa otwarta będzie do niedzieli dnia 7 lutego włącznie. Wstęp na wystawę bezpłatny.

Zwiedzający mają okazję do zamówień, względnie korzystnego nabycia wystawionych eksponatów po niskich cenach za gotówkę, jak i na bardzo dogodne spłaty.

Tajemnica sygnału zwrotniczego Na tropie szajki złodziei węglowych

Od pewnego czasu poczęły się znowu mnożyć wypadki okradania tranzytowych pociągów węglowych. W poszczególnych wypadkach udało się owych sprawców ująć, a skradziony węgiel zwrócić władzom kolejowym. Wczorajszej nocy zanotowano znowu wypadek okradania pociągów węglowych na stacji Toruń-Przedmieście, przy czem okoliczności towarzyszące kradzieży są nieco tajemnicze.

Oto w nocy około godz. 4-tej tranzytowy pociąg węglowy nr. 5972, idący z Poznania, przy wjeździe na stację Toruń-Przedmieście zatrzymał się nagle przed sygnałem D., wskazującym, że pociąg nie ma wjazdu.

Na wiadomość o powyższym udał się natychmiast na miejsce patrol policyjny z posterunku P. P. w Podgórzu, celem stwierdzenia przyczyny, dla której pociąg się zatrzymał. Zwrotniczy ze stawida P. Z. dał bowiem sygnał na wjazd, gdyż tor był wolny.

W drodze do miejsca, gdzie zatrzymał się pociąg, patrol policyjny natknął się na kilku złodziei węglowych, którzy w tym czasie zdolali już zrzucić z wagonów pociągu nr. 5972 około 3000 kg. węgla. Na widok nadchodzącego patrolu sprawcy kradzieży zbiegli niepoznanie pod osłoną nocy. Pościg nie dał żadnego rezultatu. Pozostawiony węgiel oddano władzom kolejowym.

Równocześnie przeprowadzono na miejscu dochodzenia i zbadano dokładnie przewody sygnałowe. Okazało się, że przewody nie funkcjonowały prawidłowo. Dochodzenia niewątpliwie ujawnią przyczynę tego wadliwego funkcjonowania przewodów sygnałowych.

Prowadzone przez władze śledcze dochodzenia niewątpliwie doprowadzą do ujęcia złodziei.

TELEGRAM!
 Najnowszy i najlepszy dźwiękowiec polski
„Bezimienni Bohaterowie”
 W rolach główn.: **Maria Bogda, Adam Brodzisz, Eugeniusz Bodo, Zula Pogorzelska, Stefan Jaracz i Chór Wara.**
 Ukazie się już w poniedziałek 1 lutego równocześnie na ekranach 2-ch kin „Pateczka” i „Światowid”

Przy drzwiach zamkniętych

W Sądzie Apelacyjnym odbyła się wczoraj rozprawa przeciwko Bolesławowi Walczakowi, skazanemu przez Sąd Okręgowy w Brodnicy za zniewolenie, na 1 rok więzienia.

Po przeprowadzonej rozprawie trybunał po przemówieniu obrońcy adw. dr. Nalazka, uznał oskarżonego, że cierpi na chorobliwy popęd płciowy, dla tego zniżył mu karę z jednego roku na 6 miesięcy więzienia i karę tę zawiesił mu warunkowo na lat 6.

PARK CEGIELNIA
 w sobotę dnia 30. b. m.
księżka własnego wyrobu
 przyczem przygrywać będzie **NADZWYCZAJNY KONCERT SYMFONICZNY** całego Zespołu Orkiestra 8 Bat. Sap. w przyłączeniu familijny wieczorek taneczny uprzejmie zaprasza **Z. POLANOWSKI.**

STRUMYKOWA 3
LUX Rewelacja sezonu!
 Kino dźwiękowe Film, który wywołał największą sensację w całym świecie, odkrywający tajemnicę i bezpieczeństwa czerwonych władców **100% dźwiękowiec**
SZPIEG (W szponach czerowyczejki!)
 Film osnuty na tle zdżczenia moralnego bolszewickich katów dzisiejszej Rosji. Tajemnice Czeki (G.P.U.) i więzień bolszewickich. Hulanki czerwonych dygnitarzy!
 W roli głównej: **neczapomniana z Madame Szatan Kay Johnson.**
 Ceny: łoża 1.80, I. m. 1.30, II. 80 gr. szereg. 50 gr. Początek o godz. 5, 7 i 9-tej. W święta o 3, 5, 7 i 9

Raid Turystyczno-Narciarski wzdłuż Karpat

Staraniem Polskiego Związku Narciarskiego i Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa — dzięki poparciu pana Ministra Kolei Państwowych — organizuje się po raz pierwszy w historii narciarstwa nadzwyczajna, prawdziwie wielka impreza: raid turystyczno-narciarski wzdłuż Karpat. Całością kieruje Komitet Organizacyjny Raidu w Krakowie (przewodniczący dr. Macudziński), oraz szereg komitetów wojewódzkich i lokalnych.

Uczestnikami raidu narciarskiego wyjadą specjalnymi wagonami (z łózkami podnoszonymi) ze stacji: Warszawa, Kraków, Poznań, Katowice do Lwowa, skąd po dołączeniu dalszego wagonu wyruszy specjalny pociąg dnia 21 lutego o godz. 22,24 do miejscowości podkarpackich.

Udział w raidzie mogą wziąć tylko narciarze, którzy podzieleni będą stosownie do sprawności na trzy grupy.

Komitety lokalne (wojewódzkie, powiatowe, miejscowe), zajmą się przeprowadzeniem imprezy na miejscu. Przewidziane jest też zapoznanie się uczestników raidu z życiem ludu, jego pracą i zwyczajami.

Zwiedzani będą „na nartach” okolice: Worochty — Woronienki (Karpaty — „Gorgany”), Sławska („Bieszczady”) — Truskawca — Sianek, Kryńcy (Beskid zach.), Zakopanego — Tatry, Piłsko — Racza — Zwardoń (Beskid Żywiecki), Wisła — Ustron (Beskid Śląski).

Każdy narciarz otrzyma legitymację, upoważniającą do przejazdu całej trasy kolejowej łącznie z przejazdem z miejsca zamieszkania i z powrotem do stacji wyjazdowej (niezależnie gdzie ona się znajduje), miejsce leżące w wagonie wraz z pościelą, przewóz sprzętu, bagażu (narty w oddzielnym wagonie), trzykrotny posiłek dzienny: śniadanie, obiad (w torbkach), kolację ciepłą.

Całkowite koszty udziału w raidzie narciarskim przez 10 dni wynoszą ryczałtowo 185 zł. plus 20 zł. tytułem wkładki założycielskiej na

członka Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa, razem więc (obowiązkowo) 205 zł., płatnych w połowie zaraz, równocześnie ze zgłoszeniem, reszta najpóźniej do dnia 10 lutego b. r. Zadatek podlega zwrotowi jedynie w wypadku nieodbycia się raidu.

Na okręg Poznańsko-Pomorski przyjmuje zgłoszenia Sekcja Narciarska Poznańskiego Oddziału Polskiego Tow. Tatrzańskiego (Poznań, ul. Chelmońskiego 8, Dr. Smoluchowski Tadeusz).

Sekcja Narciarska P. T. K. w Bydgoszczy (ul. Libelta 5) przyjmuje zgłoszenia oraz wpłaty z okręgu Bydgoskiego do dnia 4 lutego b. r. i zbiorowo prześle je dnia 5 lutego Oddziałowi

w Poznańskiemu P. T. T. — jak wyżej. Telefoniczne informacje można zasięgnąć między godziną 10 a 11 pod nr. 2256, lub 297.

Przy tej sposobności Sekcja Narciarska P. T. K. w Bydgoszczy podaje do wiadomości swych członków, że nadzwyczajne walne zebranie w dniu 28 b. m. podniosło wkładkę roczną z 3 na 5 zł. (członkowie rzeczywiści), wzgl. z 5 na 7 zł. (uczestnicy), oraz uchwaliło wstąpienie do Polskiego Związku Narciarskiego w Warszawie.

Dyżury członków Zarządu Sekcji Narciarskiej — jak zwykle — we wtorki i piątki od godz. 18—19 (ul. Libelta 5).

Korzystajcie z oświaty! Kursy gospodarstwa domowego i wiejskiego

Pragnąc by jak najszerze warstwy ludności rolniczej nawet w tych ciężkich czasach miały możliwość dokształcania się, Pomorska Izba Rolnicza, przystąpiła do zorganizowania sześciotygodniowych kursów gospodarstwa domowego i wiejskiego, które — ze względu na krótki okres ich trwania nie pociągają za sobą zbyt dużych kosztów dla uczących się — wzamian za to uczenie, które ze względu na trudne warunki materialne nie mogą uczyć się do szkół rolniczych zapoznają by się mogli z podstawowymi wiadomościami z zakresu gospodarstwa kobiecego na wsi.

Na takim 6-ciotygodniowym kursie wykładają się będzie: o hodowli, ogrodnictwie, higienie, gotowaniu, rachunkach gospodarskich oraz o umiejętności szycia, kroju i robót ręcznych.

Pomorska Izba Rolnicza zamierza organizować takie 6-cio tygodniowe kursy co pewien okres czasu, a każdy taki kurs miałby dosto-

sowany program swój do specjalnych okresów kursu uwzględniaby: wiadomości z zakresu w ogrodnictwie, a więc np. na wiosnę program hodowli drobiu, legów wiosennych, robót w ogrodzie itp., w lecie: o przetwórstwie owoców, pielęgnowaniu krzewów jagodowych, w jesieni: o hodowli drobiu, hodowli świń, przygotowaniu zapraw i konserw na zimę itp.

Kursy te będą prowadzone przy szkole rolniczej żeńskiej 11-miesięcznej w Kowalewie.

Pierwszy kurs rozpocznie się dnia 8 lutego br. Zgłoszenia należy kierować pod adresem Szkoły Rolniczej Żeńskiej w Kowalewie, poczta Kowalewo Pomorskie.

Przy tej Szkole znajduje się internat dla uczenia stałych, które ze względu na oddalenie miejsca ich zamieszkania, nie mogą dojeżdżać na wykłady.

Oplata za kurs wynosić będzie 10 zł. za naukę. Koszt utrzymania w internacie wynosić będzie 50.— zł. za cały kurs.

Obchód powstania styczniowego w Kościerzynie

69-letnią rocznicę wybuchu powstania styczniowego oddziały Z. S. pow. kościerskiego obchodzą w bież. roku niezwykle uroczysto. Najbardziej uroczysto rocznicę powstania styczniowego obchodzą organizację PW z terenu m. Kościerzyny.

Uroczystość odbyła się dnia 22 bm. wieczorem o godz. 7 w lesie na polanie obozu przysyp. wojsk. kobiet w Garczynie, dokąd wszystkie organizacje PW z Kościerzyny udały się grupami, przedzierając się przez las.

Po zebraniu się na polanie rozpalono duże ognisko, przy którym w czworoboku ustawili się oddziały PW, poczem ppor. rez. Loroche zdał raport p. staroście Malanowskiemu. Następnie krótkie przemówienie wygłosił pow. komendant Z. S. por. Sulatycki, zarządzając przy końcu swego przemówienia, prezentowanie broni, dla oddania w ten sposób czei poległym bohaterom z 1863 r. Następnie po przemówieniu por. Sulatyckiego dłuższy referat o powstaniu styczniowym wygłosił p. prof. Masłukiewicz. Po odśpiewaniu kilku pieśni legjonowych i wygłoszeniu deklamacji przez uczniów odczytano rozkaz komendanta Głównego Zw. S. i odśpiewano „Wszystkie nasze dni — sprawy”. Uroczystość zakończono okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Prezydenta Ignacego Mościckiego i Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W podobny sposób rocznicę powstania styczniowego uczciły wszystkie oddziały Zw. Strz. w powiecie. Oddziały Z. S. Trzebuń, Dzierżnany oraz Kalisz urządziły w nocy z 22 na 23 stycznia br. w lesie wspólny biwak, który urozmaicono śpiewem, deklamacjami oraz odczytem ref. wych. obywatelskiego ob. Grzywacza. Oddziały Z. S. Skarszewy, Bączek oraz Kamierowo urządziły podobny biwak pod Skarszewami, a oddziały Z. S. Wysin, Skrzydłowo, Szatary, Ezumles oraz Stofrowahuta w lesie w pobliżu Skrzydłowa. Wszędzie poza organizacjami Zw. Strzeleckiego, w biwaku uczestniczyły tłumy publiczności.

Bravie za pół ceny

Damskie płócienne pantofelki poranne w wielu ładnych kolorach z podeszwą ze skóry cosy z jedwabnym pomponem **obecnie tylko**

Dziecięce trzewiki lakowe z paskiem, eleganckie i dobre wykonanie wielkość 22 do 26 **obecnie tylko**

Ciemno brązowe damskie pantofle z paskiem, boxkalf, elegancki bucik uliczny z obcasem blokowym wielkość 36—38 **obecnie tylko**

Damskie lakierki z paskiem w rozmaitych formach i rozmaitym wykonaniu L. XV. i obcasem blokowym **obecnie tylko**

Czarne buciki szkolne z boxkalfu dla chłopców i dziewcząt z mocnej skóry, wielkość 31—35 **6,90** wielkość 27—30 **obecnie tylko**

Czarne i brąz. pantofelki zamszowe damskie z paskiem i wylotki, po części z obsadą laku **obecnie tylko**

Męskie buciki z czarnego boxkalfu z agrafka w rozmaitych formach i wszelkich wielk., oryg. Goodyer Welt **obecnie tylko**

obecnie
6,90

dawniej

Ogromne zapasy najpiękniejszej jakości dla pań, panów i dzieci oraz obuwiu gumowe i obuwiu domowe

Tylko jakość najlepsza a nie żaden tak zwany towar wyprzedazowy

Resztki i pojedyncze pary po cenie ułamkowej dawniejszej wartości

Damskie śniegowce sprzedajemy już po

2,75

Wetnet

Gdańsk
Wrzeszcz
Sopot

Wyprzedaż inwenturowa od 1 do 15 lutego b. r.

To i owo z Działdowa

Spoleczeństwo miasta Działdowa okazało wysokie zainteresowanie odczytami z dziedzin obrony narod. urządzanymi w bież. dniu przez p. starostę T. Montwilla w Szkole Rzemieślniczej.

Celem odczytów jest wyjaśnienie zadań p. w. Jak dotychczas na takie odczyty można było ścigać najwyżej 2-3 osoby w Działdowie, obecnie przychodzi stale około 100 osób i coraz to innych, ze sfer tak robotniczych jak i inteligencji miejscowej.

Pierwsze zebranie z odczytem, który miał kierownik szkoły wieczorowej w Działdowie p. Sroka o p. w. w Niemczech — zagal p. starosta T. Montwill.

W zagajeniu swem dał ogólny szemat organizacji prac p. w. w Polsce i podkreślił odpowiedzialność władz p. w. przed rządem za rozporządzanie funduszem p. w. a co najważniejsze, że p. w. nie jest głównie dla ćwiczeń, lecz dla wychowania obywatela żołnierza. Wychowanie bowiem w miłości Ojczyzny i poczuciu honoru Polaka nie da się skutecznie w ciągu 18 miesięcznej służby wojskowej — trzeba na to wychowywać od dziecka. Do pracy tej p. w. wciąga rodziców i całe uświadomione starsze społeczeństwo. Wreszcie w przeglądzie historycznym wojny światowej i współczesnego życia państw na całym świecie udowodnił p. starosta, że forma p. w. jest przyjęta w każdym nowoczesnym państwie, które chce zachować swą niezawisłość.

P. Sroka w swym odczycie udowodnił, że dzięki p. w. Niemcy zyskały mimo Traktatu Wersalskiego około 23 miliony gotowego wojska. Jest to potęga której żadne Państwo ani same Niemcy dotąd nie miały.

Następnego dnia p. Zieliński, zawiadowca odcinka drogowego — jako b. uczestnik wojny światowej a następnie znawca rozwoju lotnictwa współczesnego udowodnił, że największe niebezpieczeństwo w przyszłej wojnie grozi ze strony lotnictwa nieprzyjacielskiego i o gorzej niebezpieczeńst. to skierowano jest nie tylko na wojsko, lecz także na ludność cywilną t. j. na starców i dzieci, którzy na front nie pójdą. Jedyną nadzieją ocalenia jest dla nich popieranie L. O. P. P. i p. w., które obronę tych starców i dzieci przygotowuje.

Pan prof. Kalas — miał odczyt dnia 21 o morzu i Pomorzu w życiu Polski. Odczyt był poświęcony rocznicy przyłączenia tu. powiatu do Polski.

Stwierdził w nim p. Kalas, że Pomorze jest polskie i polskie zostanie, o ile młodzież nasza przejmie się miłością Ojczyzny — i o znaczeniu Pomorza z morzem dla Polski będzie pamiętać — a uświadomienie w tym kierunku jest zadaniem organizacji Floty Narodowej oraz p. w.

Dnia 22 bm. p. Długolecki rozwinął temat o przeciwnikach p. w. i ich rolę wobec Państwa i udowodnił, że kto p. w. świadomie zwalca — jest wrogiem własnej ojczyzny — a kto nie przyczynia się do pracy p. w. jest wrogiem własnego dziecka — bo nie dba o wychowanie go na prawdziwego obywatela czy obywatelki własnego Państwa.

W dniu 21 bm. odbyło się w sali posiedzeń Wydziału Powiatowego Ogólne Zgromadzenie Pow. Kom. L. O. P. P. Głównym punktem porządku obrad był plan pracy i preliminarz budżetowy na rok 1932.

Zebranie zagal przez kom. p. starosta Montwill witał przybyłych delegatów i przedstawicieli Kół L. O. P. P.

Uchwalono plan pracy w myśl którego postanowiono utworzenie na terenie powiatu 12 kół. Działalność kół ma się pokrywać z terenami wójtostwa.

Z koleji przystąpiono do uchwalenia preliminarza zamykającego się tak po stronie dochodów jak i rozchodów sumą 5.271,60 zł.

Apelem do pracy w Kółach L. O. P. P., zakończono zebranie.

W ubiegłym tygodniu odbyło się zebranie

Sępólno

— Na cele obrony narodowej odbył się w salach gmachu Starostwa Powiatowego w Sępólnie wieczorek sylwestrowy. Niżej podpisany Komitet Likwidacyjny wyraża wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia tego wieczorku najszersze podziękowanie. Czysty zysk w kwocie 966,65 zł słownie: dziewięćset sześćdziesiąt sześć złotych 65 groszy przeznacza się na cele hali gimnastycznej w Sępólnie. Komitet likwidacyjny: (—) Ornassowa, Rochonowo, Konepczyńska, Ornass, Gracze, Retmański, Gondek, Sobierajczyk, Płackowski, Grzybowski, Jagielski, Twarogowski.

nie Pow. Oddziału Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, gdzie zebrani wysłuchali dwu referatów.

„Zmiana ustroju szkolnictwa” wygłosił kol. Klima z Płońscy „Cel i zadania polskiej oświaty pozaszkolnej” — pow. ref. oświatowy Piotr Pzeny.

Po referatach i obszernej dyskusji wybrano sekcję dla spraw oświaty pozaszkolnej. Se-

Akcja LOPP. w pow. chojnickim

Ostatnio odbyło się w sali Wydziału Powiatowego w Chojnicach doroczne walne zebranie Komitetu Powiatowego Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, na które oprócz starosty powiatowego p. dra Zaleskiego przybyli: dyr. państw. gimnazjum p. dr. Korzeniowski, inspektor szkolny p. Grochowski, inspektor Straży Granicznej p. Domachowski, naczelnik urzędu poczt. i tel. p. Cwiejkowski i inni.

Zebranie zagal i przywitał przybyłych wiceprezesa Pow. Kom. LOPP p. dr. Korzeniowski. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania wygłosił sprawozdanie za rok 1931 instruktor obrony przeciwgazowej p. Karpus, Działalność jego obejmowała: 1) kursy informacyjne, których odbyło się 11 z 96 wykładami przy łącznej liczbie uczestników 663, 2) wykłady propagandowe w liczbie 34 z 780 słuchaczami, 3) utworzenie drużyny ratowniczej i drużyny obrony przeciwgazowej, 4) zorganizowanie kursu dla podinstruktorów O. P. G., 5) sprawozdanie z przebiegu Tygodnia Lotniczego wystawie LOPP, lokalu, sprzętu i biblioteki LOPP.

Koła LOPP znajdują się: w Chojnicach w liczbie 7 z 300 członkami, w Czersku w liczbie 2 z 139 członkami, w Brusach w liczbie 1 z 39 członkami, w Karsinie w liczbie 1 z 11 człon-

kami, w Silnie w liczbie 1 z 15 członkami. — Ogółem jest Kół 12 z 504 członkami.

Kół szkolnych liczy obwód Inspektoratu szkolnego w Chojnicach 47 z 2391 członkami.

Następnie członek Komisji rewizyjnej p. Grochowski wygłosił sprawozdanie kasowe: w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia 1931 r. wynosił dochód 6088,92 zł, rozchód 5969,72 zł, pozostałość 119,20 zł przelano na dochód roku 1932.

Oprócz tego wykazuje sprawozdanie z Tygodnia Lotniczego dochód 871,80 zł, rozchód 450,79 zł. Czysty zysk wynosi 441,01 zł.

Z koleji uchwalono budżet na rok 1932, który w dochodach i rozchodach zamyka się sumą 4 tys. zł.

Na propozycję p. dra Korzeniowskiego i inspektora szkolnego p. Grochowskiego uchwalono zwrócić się do poszczególnych Zrzeszeń i Towarzystw z odpowiednią propagandą w celu powiększenia liczby Kół.

Zaznaczyć należy, że akcja LOPP w powiecie pomimo trudnego położenia gospodarczego aczkolwiek w tempie powolnem, stale się jednak wzmaga, gdyż oparta jest o silne fundamenty uświadomienia o potrzebie obrony przeciwgazowej społeczeństwa, zamieszkałego na zachodnich krańcach Rzeczypospolitej.

Kolejarze i pocztowcy Laskowic protestują przeciwko barbarzyństwu niemieckiemu

Zebrani w Laskowicach pracownicy kolejowi i pocztowi na wspólnym zebraniu organizacyj K. P. W. Laskowice, P. P. W., Z. U. K. i Z. K. P. w liczbie 200 osób na wieść o barbarzyńskich, bestjańskich czynach palkarzy Heimatdienst bojówek niemieckich w Dębówcu i Jedwabnie: uchwalili:

Jako najbliżsi sąsiedzi naszych braci Polaków ziemi Warmińskiej i Mazurskiej zakłamy wobec całego świata kulturalnego stanowczy protest przeciw niemieckiemu systemowi zwalczania szkolnictwa polskiego i mniejszości polskiej na odwiecznej polskiej ziemi.

Piętnujemy przygwałdzając udział czynników administracyjnych niemieckich w organizowaniu napadów na Polaków w Niemczech.

Ostrzegamy Niemców, że cierpliwość społeczeństwa polskiego się kończy, stwierdzamy wobec całego świata kulturalnego, iż organizatorem bezpośrednim akcji terrorystycznej jest Heimatdienst, opłacany z budżetu państwowego Prus i Rzeszy, pozostający w najściślejszym związku z władzami administracyjnymi.

Zasyłamy braciom Mazutom na kresach niewyzwolonych wyrazy najgłębszego współczucia całego narodu polskiego i zachęty do wytrwania w ciężkiej walce o zachowanie kultury polskiej i lepszą przyszłość.

Wyrażamy ufność, iż Rząd Rzeczypospolitej uczyni wszystko, by zmusić Niemców do zapewnienia ludności polskiej na ziemiach niewyzwolonych przynajmniej bezpieczeństwa i spokojnego wykonywania przysługujących praw.

Stwierdzamy, że społeczeństwo Polskie ustosunkowało się przychylnie do mniejszości narodowych, które używają w Polsce pełni praw na równi z narodowością Polską, jednakże nie będziemy mogli znieść tego, by Polacy w państwie niemieckim byli terroryzowani i jesteśmy zdecydowani upomnieć się skutecznie o krzywdy naszych braci.

Stwierdzamy, że społeczeństwo Polskie ustosunkowało się przychylnie do mniejszości narodowych, które używają w Polsce pełni praw na równi z narodowością Polską, jednakże nie będziemy mogli znieść tego, by Polacy w państwie niemieckim byli terroryzowani i jesteśmy zdecydowani upomnieć się skutecznie o krzywdy naszych braci.

Programy radiowe
Niedziela, 31 stycznia.
Warszawa: 9.25 Cicha msza z Wilna; 10.05 Msza h-moll Bacha (płyty gramof.); 12.10 Urz. kom. PIM; 12.15 Poranek symfoniczny z Filh. Warszaw. Wyk.: Ork. filhar. pod dyr. K. Wł komirskiego, M. Chasin (fort.) i K. Czekobowski (baryt.); 14.00 Sluchowisko prawnicze — mec. Z. Nadratowskiego; 14.25 Pieśni ludowe w ukł. F. Szopskiego; 14.40 „W jaki sposób prowadzić gospodarstwo beznakładowo?“, inż. W. Chmielecki; 15.00 Pieśni w wyk. p. M. Polnińskiej-Lewickiej; 15.15 Audycja żołnierska; 15.15 Program dla dzieci starszych i młodz.; Płyty gramof. Muzyka na harmonjach; 16.40 „Walka z termometrem“, red. C. Jellenta; 16.55 Pieśni bez słów E. Mendelsohna w wyk. Ig. Friedmana (płyty); 17.15 Odczyt z Krakowa; 17.30 Wiadomości przyjmiane i pożyte; 17.45 Koncert popoł. Wyk. Reprezent. Ork. P. P. m. st. Warszawy pod dyr. Al. Sielskiego, St. Znicz (baryton) i L. Urstein (akomp.); 19.00 Rozmaitości; 19.25 Piosenki w wyk. K. Krukowskiego (płyty); 19.45 Sluchowisko z Krakowa; 20.15 Koncert popular. Wyk. Ork. Polskiego Radja pod dyr. J. Ozimińskiego, Z. Zmigród-Fedyczowska (sopran) i L. Urstein (akomp.); 21.45 Kwadr. literacki: John Galsworthy: „Babie lato ostatniego Forsytha“, fragment z powieści; 22.00 Recital fortep. Klauddjusza Arrau; 22.40 Urząd. kom. PIM; 22.45 Wiadomości sportowe; 23.00 Muzyka tan z hotelu Polonia Palace

Poniedziałek, dnia 1 lutego 1932 r.

Warszawa 11.20 Kom. met. Gl. Wojsk. St. Met. dla komunikacji lotn.; 11.45 Codz. Przegląd Prasy Polskiej 11.58 Sygnał czasu z Warsz. Obr. Astr., hejnał krak. 12.05 Program na dzień bież. 12.10 Płyty gramof. 13.10 Urząd. kom. PIM. 13.15 Komunikat gospodarczy; — 13.40 „Organizacja gospodarstwa kobiecego w dobie obcej“, wygl. inż. W. Kaoprzakowa; 13.55 Muzyka. 14.00 „Dlaczego gospodynie wiejskie powinny być zorganizowane?“ wygl. inż. W. Kaoprzakowa. 14.15 Muzyka; 13.20 „O żywieniu inwentarza była już mowa — pomów my o odżywianiu ludzi“ wygl. p. M. Karczewska; 14.50 Wiener i Doucet jazz fortep. (płyty) 15.15 Przegląd komunikacyjny, 15.25 Odczyt z cyklu dla nauczycieli — „Układ sieci komunikacyjnej w Polsce“ wygl. p. Czarnocka-Sujkowska; 15.45 Gielda pieniężna oraz komun. Centr. B. Hydr. dla żeglugi i ryb. 15.50 Piosenki w wyk. Chóru Dana i Boyer (płyty). 16.20 Francuski (kurs element.) 16.40 Grieg: Sonata na skrz. i fortep. w wyk. Kreislera; Rachmani nowa (płyty); 17.05 Przemówienie Naczelnego dyr. P. R. p. Zygmunta Chamca, z okazji imienin p. Prezydenta Rzplitej prof. Ignacego Mościckiego. 17.10 Prezydent Rzplitej jako uczonej i badacz — wygl. dr. Z. Martynowicz, dyr. Chem. Inst. Badawczego 17.35 Muzyka lekka. 18.15 Recital fortep. Attilio Brugnoli. 18.50 Rozmaitości; 19.15 Bież. wiadomości rolnicze — wygl. p. J. Platek; 19.25 Program na dzień nast. 19.30 Wiadomości sportowe; 19.35 Utwór na ksylofon; 19.45 Pras. Dziennik Radiowy

Podgórz

— Nowe prezydium Rady Miejskiej. — W ub. czwartek odbyło się posiedzenie Rady M. na którym nastąpiło uroczyste wprowadzenie w urząd nowego członka Magistratu p. Rosy. Przy tej sposobności w serdecznych słowach podziękował p. burmistrz Stamirowski ustępującemu radcy p. Piotrowiczowi za pożyteczną dla miasta pracę. Jako nowy radny do Rady Miejskiej wszedł p. Ulandowski. Następnie ks. proboszcz Domachowski złożył roczne sprawozdanie z działalności Rady, podkreślając liczne ważne uchwały poczem przystąpiono do wyboru nowego Prezydium. Większością głosów wybrano przewodniczącym ks. prob. Domachowskiego, pierwszą zastępcą p. Wiśniewskiego, drugim p. Graczyka sekretarzem p. Glogowskiego, protokołantem p. Nowaka. Po wyborze komisji miejskich zreferowały p. p. Szczechmański i Hildebrandt o niepomyślnej chwale Sejmiku powiatowego w sprawie przyłączenia Piasków do Podgórza. W wyniku obszernej dyskusji postanowiono wydelegować komisję do p. Wojewody z odpowiednią petycją. Spodziewać się należy, że władze wyższe tak ważną sprawę dla rozwoju Podgórza rozpatrzą przychylnie, bowiem gmina Piaski, korzystając z wszelkich udogodnień m. Podgórza.

W dalszym ciągu obrad podwyższono opłatę za wodę z 40 na 45 gr. za mtr. kubiczny czyn za wodomierze. Uzyskany dochód przeznaczony zostanie na amortyzację urządzeń wodnych.

Na zakończenie uchwalono z małym poprawkami budżet na rok 1932-33, który zamyka się sumą 134.353 zł. co stanowi nieznaczne zmniejszenie do roku ubiegłego. Zaznaczyć należy, że w budżecie przewidziano sumę 10 tys. zł. na prace początkowe w związku z projektem elektryfikacji miasta.

Gieldy

Notowanie kupców zbożowych w Toruniu

Toruń, 28. I. 1932.

Ceny rozumieją się za 100 kg franco stacja załadowania na Pomorzu, za otręby franco stacja odbiorcza.

Pszonica dworska 128 ft	21.00
Pszonica targowa 126 ft	20.50
Zyto	20.50
Jęczmień dworski	21.00
Jęczmień targowy	18.00—18.50
Owies	18.00—18.50
Mąka pszenna	34.00—36.00
Mąka żytnia	34.00—35.00
Otręby pszenne	13.50—14.50
Otręby żytnie	14.00—15.00

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

Dostawa bieżąca, parytet Poznań, handel hurtowy
za 100 kg. z dn. 29. I. 1932 r.

Zyto nowe suche	—
Pszonica	—
Jęczmień	19.25—20.25
„ zwyż. przemian.	23.00—24.00
Owies pastewny	19.50—20.00
Mąka żytnia	—
„ 65%	33.50—34.50
„ pszenna 65%	34.75—36.75
Otręby żytnie	14.50—15.00
„ pszenne	14.00—15.00
Rzepak	33.00—34.00
Wyka	22.00—24.00
Peluszka	21.00—23.00
Ziemniaki fabryczn. 1 kg.	—
Ziemi. jadaln. białe	—
„ czerwone	—
„ złote	23.00—27.00
Groch Wiktoria	—
Seradela	—
Łubin niebieski	12.50—13.50
„ złoty	15.60—16.50
Grzyca	—
Słoma żytnia luzna	—

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

Ceny w R.M. Zboże i nasiona oleiste za 1000 kg. inne za 100 kg. z dnia 29. I. 1932.

Pszonica nowa	236—238
Zyto nowe	196—198
Jęczmień jary browar.	158—168
Jęczmień przem. pastewny	153—158
Owies marchijski nowy	139—147
Mąka pszenna	28.50—32.50
Mąka żytnia 70%	27.25—29.50
„ 60%	—
Otręby pszenne	9.60—10.00
„ żytnie	9.60—10.00
Groch Wiktoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	21.00—29.50
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	16.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin złoty	14.50—16.00
Seradela nowa	23.00—29.00
Kuchy rzepakowe	—
„ senny imane	11.50—11.60
Wytłoki suche krajowe	6,70—6,80
„ z buraków cukr.	—
„ Soja	—
Płatki ziemn. loco st. Śląsk	12,50—12,60

PRZECIWKO CHRYPCE
STOSYJCIE ORYGINALNE
PASTILLES VALDA
oczyszczające głos
W sprzedaży w aptekach i składach aptecznych

INOWROCLAW

Rejestr 4713.
PRZETARG PRZYMUSOWY
W czwartek dnia 4. II. b. r. o godz. 11 przed poł. sprzedam publicznie u p. Marjana Szatawca w Dabkach najwięcej dającym przy natychmiastowej zapłacie: jeden rower, dwa prosaki.

Janicki, komornik sądowy w Inowrocławiu.

Rejestr 4817.
PRZETARG PRZYMUSOWY
W środę dnia 3. II. br. o godz. 9 przed poł. sprzedam publicznie u p. Bronisławy Bugajowej w Inowrocławiu ul. Toruńska nr. 5 najwięcej dającym przy natychmiastowej zapłacie gotówką: 1 kołnierzyk biały, 1 torebkę, 2 szale, 1 sweter, 1 kożuszek.

Janicki, komornik sądowy w Inowrocławiu.

PRZETARG
na budowę kościoła w Piaskach powiat strzeliński ogłasza się przetarg publiczny:

a) na roboty ziemne murarskie i izolacyjne,
b) na roboty ciesielskie i strycharskie,
c) na roboty kowalckie.

Plany, warunki i kosztorys ofertowe budowy kościoła są wyłożone do wglądu u architekta Wróblewskiego w Inowrocławiu ul. Marsz. Piłsudskiego 47. Tamże można nabyć formularze przetargowe za zwrotem kosztów.

Oferty w zamkniętych kopertach z dnośnym napisem należy składać do czwartku 11 lutego 1932 r. godziny 16-tej na probostwie w Piaskach, poczta Bachorce, gdzie w powyższym terminie nastąpi otwarcie ofert w obecności ewentualnie przybyłych reflektantów.

Dozór zastrzega sobie wolny wybór oferenta.

Piaski, dnia 28 stycznia 1932 r.
Dozór Kościelny.

Przetarg
na dzierżawę
Domu Kuracyjnego
W Zdrójowisku Inowrocław jest do wydzierżawienia z dniem 1 kwietnia 1932 roku na okres 6-letni —
Dom Kuracyjny
obejmujący oprócz przynależnego parku, lokal restauracyjny, salę, 8 pokoi, hall i kuchnię na parterze, a na piętrze 19 pokoi gościnnych.

Ewnt. bliższych informacji udziela w godzinach służbowych Wydział V. Budowlany Magistratu miasta Inowrocławia.

Pisemne oferty w kopertach zalakowanych z podaniem ceny dzierżawnej, niezbędnych danych o osobie oferenta i ewentl. referencji, złożone należy do dnia 13. II. 1932 r. w Wydziale V. Budowlanym Magistratu pokój 13-ty do godz. 11-tej, o której to nastąpi otwarcie ofert. Zastrzega się wolny wybór oferenta.

Magistrat m. Inowrocławia.

GRUDZIĄDZ
PRZETARG PRZYMUSOWY.
W poniedziałek dnia 1. II. 1932 sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego więcej dającym za natychmiastową gotówkę w Grudziądzu przy ul. Groblowej 54 o godz. 10-tej; 1 ramę do obrazu, 1 lustro; w Grudziądzu przy ul. Toruńskiej 9 III p. o godz. 11-tej; 1 stół nowy, 1 stojak do rzeczy; w Grudziądzu przy ul. Koszarowej 29 w biurze moim o godz. 12-tej; 2 ubrania i 2 płaszczki. W środę dnia 4. II. 1932 w Grudziądzu przy ul. Lipowej 59 o godz. 10-tej; 40 basenów kapusty, 1 motor A. E. G., 1 wialnia, 28 desek, dębowe i sosnowe, 1 sieczkarka, 1 biurko dębowe, 1 szafa do książek, 2 kanapy, 2 fotele, 1 fortepian, 1 stół, 1 lustro, 1 kredens, 1 bulet, 6 krzesel, 1 platforma, 1 zegar. W Grudziądzu przy ul. Toruńskiej 18 o godz. 12-tej; 1 ławę stolarską w stanie dobrym. W Grudziądzu przy ulicy Plac 23 Stycznia 13 o godz. 12,30: 1 maszyna do szycia. W Grudziądzu przy ulicy Sołchrowskiej 6 o godzinie 13-tej; 1 lustro z podstawą. W Grudziądzu przy ul. Groblowej 2/4 o godz. 14-tej; 1 fortepian.

Zielniewicz, komornik sądowy w Grudziądzu.

Zawiadamiamy uprzejmie, że przenieśliśmy biuro nasze do lokalu przy
ul. RYNEK Nr. 21 I. p.
telefon. L. 221.
„KARPATY“
Sprzedaż Produktów Naftowych Sp. z o. p.
ODDZIAŁ W GRUDZIĄDZU

Restauracja - Grudziądz - Mickiewicza 34 (3)
urządza w poniedziałek, dn. 1. lutego 1932 r.
Wieczorek rodzinny
Dużo niespodzianek!
Sańcujące kiszki!
Do wódki, zakąski gratis!

Cennik 450 gr

Obiady włącznie z zupą	Kolacje
Pieczon więszcowa 1.10	Kaszanka z kapustą 0.80
Pieczon cielęca 1.10	Kiełbasa z kapustą 0.90
Kapusta faszerowana 0.90	Nogi wieprzowe 1.—
Klopsy lub zrazy 0.90	Wątróbka cielęca 1.—
Żeberka wleprz. w sosie chrz. 1.—	Flaki 1.—
Kotlet wieprzowy 1.—	Befszyk tatarski 0.70
Pieczon wieńska 1.10	Kiszki własnego
Legumina	wyrobu 1.50

Dla abonentów ceny znacznie niższe

Moje zacne Klientki z Grudziądza i okolicy uprzejmie zawiadamiam, że z dniem 29 stycznia znajduje się mój skład
Kapeluszy damskich
przy Rynku nr. 21
obok firmy W. Korzeniowski pod dotychczasową firmą:
A. Górski Kost.
Żądaniem moim będzie, jak dotychczas, tak i nadal Szan. Panie pod każdym względem zadowolici i proszę o łaskawe poparcie
J. Erdmańska

ZAKŁAD OPTYCZNY :: OTTO HAMAN
Rok zał. 1875 wiaśc.: M. GLEZER, obywatel polski Tel. 23879
284 GDAŃSK, KOHLENGASSE 4

Wielki wybór okularów, szkieł optycznych, jak zwykłych i kombinowanych znanych firm: ZEISS i BUSCH.
LORNETKI TEATRALNE I POLOWE.
Termometry wszelkiego rodzaju, także dla celów przemysłowych.
BAROMETRY.
Ceny umiarkowane! — Reperacje i recepty wykonuje się na poczekaniu.
Wylączny dostawca okularów dla dyrekcji P. K. D. w Gdańsku, także dla wszystkich kas chorych.
Wszelkie reperacje odbieram na telefoniczne lub piśmienne wezwanie.

Dekretem Prezesa Sądu Apelacyjnego ustanowiony zostałem
biegłym sądowym
w sprawach księgowości, tudzież w zakresie administracji gospodarczej oraz w sprawach bandlowych, finansowych i kalkulacyjnych na obwód Sądu Okręgowego w Toruniu.
Hieronim Merdas
zaprzysiężony i publicznie ustanowiony rewizor ksiąg przez Izbę Przemysłowo-Handlową.
Biuro: Toruń, Szeroka 19. :: Telefon 308.

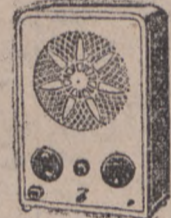
KURSY WIECZORNE
gotowania i szycia
Żeńskiej Szkoły Zawodowej i Gospodarczej w Grudziądzu ul. Trynkowa nr. 19. zapisy na nowy kurs przyjmuje kancelaria szkoły od 9—14, godz. Kurs rozpocznie się w lutym.
Warunki bardzo korzystne.

PRZETARG NA DZIERŻAWĘ.
27 Biuro Administracji Nieruchomości Sk. P. przy Komisariacie Generalnym R. P. w Gdańsku, Neugarten 27 ogłasza przetarg na dzierżawę obiektu „Siegeskranz” Klein Plehnendorf.
Oferty na dzierżawę w zalakowanych kopertach zaopatrzonych napisem „Oferta na dzierżawę obiektu „Siegeskranz” należy składać do dnia 15 lutego r. b. do godz. 12 w poł. w Komisariacie Generalnym R. P. w Gdańsku, Neugarten 27, pokój 16.

PRZETARG NA DZIERŻAWĘ.
Kasując ogłoszenie przetargu na dzierżawę obiektu Broschischerweg 34, Biuro Administracji Nieruchomości Sk. P. przy Komisariacie Generalnym R. P. w Gdańsku, Neugarten 27, ogłasza przetarg na dzierżawę obiektu Weichselstrasse 1.
Oferty na dzierżawę w zalakowanych kopertach zaopatrzonych napisem: „Oferta na dzierżawę obiektu Weichselstrasse 1” należy składać do dnia 15 lutego r. b. do godz. 12 w poł. w Komisariacie Generalnym R. P. w Gdańsku, Neugarten 27, pokój 16.
UCHWAŁA. Firmie wł. Lutobarski skład żelaza i materiałów budowl. Grudziądz Toruńska 15 udziela się odroczenia wypłat na okres 3 miesięcy do dnia 20 kwietnia 1932 r. Nadzorcą sądowym mianuje się adwokata Grzywacza w Grudziądzu.
3. N. 24/31. Sąd Grodzki.

DAWNEJ FORTEPIAN
Dziś **RADJO ODBIORNIK**
to najodpowiedniejszy prezent dla młodej pary.
„CZWÓRKA“ PHILIPSA

4-lampowy baterijny odbiornik z wbudowanym głośnikiem; silny i czysty odbiór całej Europy na głośnik.
Cena wraz z 4-ma lampami Philips „Miniwatt” i z wbudowanym głośnikiem zł. 550.—

Informacje i demonstracje w firmie:
„Auto-Radjo-Skład“
Toruń Mostowa 36

Tragarze
szyny, blachy, rury, koła transmisyjne, wszelkie użytkowe żelazotanie Bydgoszcz Marszałka Focha 34 Składnica Starego Żelaza

Samochód ciężarowy
1 1/2 tonn z przyczepką 6 cyl. model Chevrolet 1930 r. 36.000 km.

Samochód osobowy
4 cyl. Chevrolet (Sedan) koloru ciemno-granatowego, dwudrzwiowy 50 km. w dobrym stanie natychmiast użyteczny tani do sprzedania. Oferty proszę do Adm. „Dnia Grudziądzkiego” pod H. P. 100.

Mieszówiane w smaku i pożywności, a przytem w cenach przystępnych są czekolady „Kosma“

INSTITUT POLYTECHNIQUE
66, Bd Exelmans, Paris (XVIe)
Wyższa Szkoła Techniczna naucająca syst. korespondencyjnym
Rok założenia 1920.
SEKCJA POLSKA
(jęz. wykładowy — polski)
Przyjmuje się zapisy kandydatów na wydziały
I. Elektrotechniczny (dyplomy Montera, Technika i Inżyniera)
II. Inżyniersko-Budowlany (dyplomy Technika i Inżyniera)
Program oraz warunki przyjęcia wysyła się na żądanie. 7785

Zanim
kupisz nowe, zajdź do „Okazjopolu” obejrzeż używane jadalnie sypialnie, pojedyncze meble jak łóżka, stoły, szafy, lustra, rowery, maszyny do szycia, patefony, siedla oficerskie przepi-sowe, elektroluxy do odkurzenia, futra męskie i damskie jak nowe, płaszczki, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownicze do kaszy, teodolit uniwersalny, opalograf oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.
„Okazjopol“
Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 (dawn. nr. 14) w podwórzu. 347

Pokój
umeblowany od 1. II. rb. do wynajęcia Toruń, ul. Ban-kowa 4 II. p.

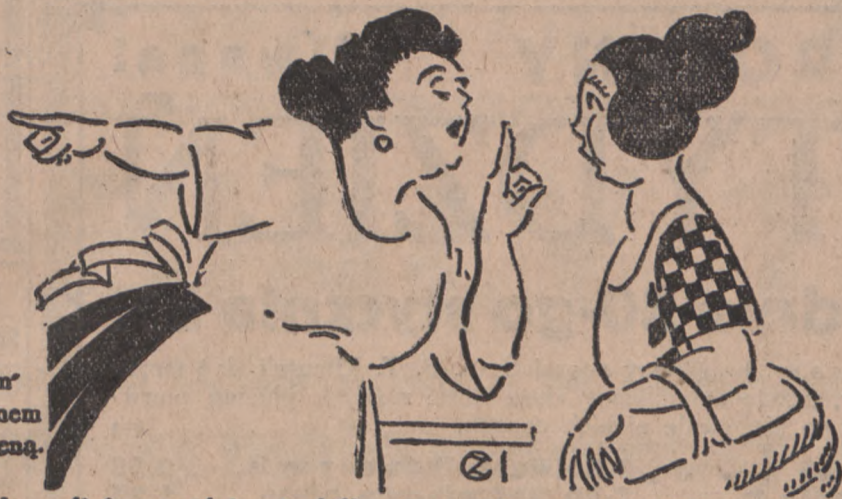
Spalony
przez nieostrożność paszport zagraniczny na nazwisko Anna Stefanowska wydany przez Komisariat Generalny w Gdańsku unieważniam.

Pies-Bernardyn
9-cio miesięczny tani do sprzedaży. Grudziądz, ulica Chelmińska 76, parter.

Poszukuję się w kwalifikowanej nauczycielki
dla przygotowania 9 letniej dziewczynki do 1szej klasy gimnazjalnej. Zgłoszenia pisemne do dnia 31 stycznia b. r. włącznie do Administracji Dnia Pomorskiego pod „Wykwalifikowana nauczycielka“.

Tylko prawdziwa w tem oryginalnem opak. zapieczętowanem i z nadrukowaną ceną.

Dziennie pali i sprzedaje się kilka tysięcy funtów KAWY NACHTIGALA.

Proszę dokładnie zważać na napis

kawa Nachtigala

i żadnej innej nie kupować.

Kawa Nachtigala od roku 1897 zawsze dobra.

Ceny za 125 gr. w oryginalnem opakowaniu:

Nr.	12	16	20	22	24
zł.	0.55	0.75	0.90	1.—	1.10
Nr.	28	32	36	40	44
zł.	1.30	1.45	1.60	1.80	2.—

W przeszło 1600 składach można nabyć kawę Nachtigala.

Triumfuje
KTO
KAWĘ
ARACZEWSKIEGO
stałe kupuje.

Pianina

znanej jakości poleca na dogodnych warunkach spłaty
O. Majewski
fabr. pianin 2518
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 7.
Tel. 1892. Oferty na żądanie

LOTERJA SWEEPSTAKE

organizowana przez

World Blind Trust Sp. z o. p.

na rzecz

World Blind Subscription Fund Sp. z o. p.

Całe losy Gld. 10,— 1/5 losu Gld. 2,—

otrzymać można

Gdańsk, Langermarkt 18 lub przez naszych agentów.

Realność

nadająca się na każde przedsiębiorstwo, razem 11 ubikacji, w tem skład kolonij. z kompl. urządzeniem, korzystnie do sprzedania lub do wydzierżawienia, do objęcia skład. 4 pokoje i kuchnia, do tego 7 morgi roli, 1/4 morgi łąki, duży ogród owocowy z kregielnią, stajnia i stodoła, w mieście Górzno, pow. Brodnica (Pom.) Macdziński, Inowrocław, ul. Solankowa 33. 538

Książkę

Jak przechodzić samemu kurs gimnazjalny poleca Księgarnia Bydgoszcz Śniadeckich 46. Złoty 50 prześleć znaczkami lub P.K.O. 1825. 115

Ogłoszenie

o przetargu ustnym

Wydział Powiatowy powiatu Morskiego ogłasza przetarg ustny nieograniczony na dostawę kamienia polnego na tłuczeń do remontu szosy powiatowej Wejherowo—Smażyno (km. 0,7 do 3,00) i szosy Luzino—Zamoscne (km. 0 do 2,3) ogółem około 1500 m³ kamienia.

Reflektanci mogą ubiegać się o dostawę od 10 m³ zwyz. Rozprawa przetargowa odbędzie się dnia 6 lutego rb. o godz. 10-tej w sali Wydziału Powiatowego Starostwo.

Informacji co do szczegółowych warunków dostawy udziela się od godz. 11—13-tej w Zarządzie drogowym pokój nr. 32.

z. p. Przewodniczący Wydz. Powiatowego:

(—) inż. H. Kiepał,

Kierownik Zarządu Drogowego. 695

SAMOZATRUCIE

Samozatrucie jest przyczyną wielu dolegliwości (ból artretyczny i łamanie w kościach, ból i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, ból w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obrzeków, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, podenerwowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, mdłości, język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne, wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm i przyspieszają starość. Choroby samozatrucia i złej przemiany materji LECZY NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA. Wątroba i nerki są organami czyszczącymi krew i sokii ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały, że zioła lecznicze

„CHOLEKINAZA“ H. Niemojewskiego jako ziółco i mocropędne są jedynym naturalnym czynnikiem odciażającym sokii ustroju od trucizn własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. H. Niemojewskiego wysyła lab. fiz. chem.

„CHOLEKINAZA“ H. NIEMOJEWSKIEGO, WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 5, po przysłaniu niniejszego ogłoszenia. 112

2. kremy w jednym

Od 70-ciu lat

dzięki swemu nadzwyczajnemu składowi cudownie dostosowany do pielęgnacji piękności cery i zdrowia skóry.

Crème Simon czuwa dniem i nocą nad Waszą urodą

Crème Simon jest niedościgniony.

CRÈME SIMON
Paris

Wózki

dziecięce najnowsze modele poleca „Fabryka Wózków Dziecięcych“ Bydgoszcz 3-go Maja 12. Reparacje. Hurt. 506

Szkoła

tańców Werny. Rozpoczyna nowy kurs tańców 1 lutego Zeglarska 10 I p. Toruń 616

Wózek

dziecięcy mało używany na sprzedaż Klonowicza 22. m. 2.

OGŁOSZENIE

Wydział Powiatowy pow. Morskiego w Wejherowie ogłasza

konkurs na posadę kierowcy

wału motorowego firmy Chrzanów.

Od kandydatów wymagane: nieprzekraczony 40 rok życia, świadectwo lekarskie, ukończenie co najmniej szkoły powszechnej, praktyka i wyzwolenie warsztatu mechanicznego oraz kurs kierowców wałów szosowych.

Do posady przywiązane są pobory XI grupy z dodatkiem komunalnym oraz wynagrodzenie premiowe od uwałowanych kilometrów.

Podanie z dokładnym życiorysem należy składać do dnia 15 lutego rb. do Wydziału Powiatowego Zarząd Drogowy w Wejherowie.

Posada do objęcia od dnia 15 marca rb. Pierwszeństwo będą mieli podoficerowie i szeregowi W. P. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

z. p. Przewodniczący Wydz. Powiatowego:

(—) inż. H. Kiepał,

Kierownik Zarządu Drogowego. 696

W karnawale

697

pijlic „Reine des Reinettes“

wytwórni

H. Makowskiego w Kruszwicy

nieustępujący w niczem

SZAMPANOM zagranicznym.

Do nabycia we wszstkich handlach win. kol. od 6 zł. za butelkę.

GATUNKI: Demi - Sec, Sec i Doux.

HOTEL

Naprzeciwko dworca głównego
Tel. 250-51 i 263-06.

CONTINENTAL

wl. Ba. tyckie Tow. Terenowe z o. o.

3100

Przeszło 100 łóżek

Łazienki, utwarcie woda

Tele. ony w pokojach

GDAŃSK

PIANINA

od zł 1.800
począwszy poleca
w pierwszorzędnym
wykonaniu i w wiel-
kim wyborze

**Fabryka Pianin
B. SOMMERFELD**
Bydgoszcz

Śniadeckich 2
Gdańska 27
Filje: Grudziądz, Groblowa 41, Gdańsk, Hundegasse 12, 143

Willa

z pięcioma dochodowa 1200
miesięcznie w pięknym
miejscu okazynie wyjeżd-
żając sprzedam. Oferty
Administracja „Gazety Mor-
skiej” Gdynia. 683

Przeprowadzki

wozami meblowymi usku-
tecznia **W. Pożekaj**
Bydgoszcz, Pomorska 62
tel. 65 959 zał. 1869 r.

Uwaga! TEGOROCZNY Uwaga!

BIAŁY TYDZIEŃ

Rozpoczynamy od dnia 30-go stycznia br.

Mimo ciężkiego kryzysu, który przeżywamy, pragniemy naszej Szan. P. T. Klienteli dać możli-
wość zaopatrzenia się w tanie i dobre materiały, przeto zakupiliśmy duże ilości różnych płócien pierw-
szorzędnych fabryk, które będziemy sprzedawać po niebywale niskich cenach. 693

Surówka 70 cm 0,75	Surówka 140 1,60	Ręcznikowe z mtr. 0,55
Pościelowe w. k. 0,85	Prześcieradła b. 1,90	Ręcznikowe białe 1,25
Fanela b. 0,75	Prześcieradła lud. 140 2,20	Ręcznikowe adamasz. 1,45
Płótno prima 70 0,85	Pościelowe 2,45	Ręcznikowe ln. szare 1,20
Płótno pol. 70 0,95	Podpinki 200 3,75	Ręczniki wafłowe 0,45
Płótno lud. 80 1,10	Obrusowe 140 3,25	Ręczniki wafłowe 0,75
Płótno pom. 1,15	Prześcieradła kapł. 2,60	Ręczniki Froté 0,95
Madapolam 80 1,45	Prześcieradła duże 8,75	Ręczniki Froté lepsze 2 1,35

Na wszelkie inne towary ceny znacznie niższe

Hurtownia CZESŁAW BUZA, Toruń

**Żeńska Szkoła Zawodowa
i Gospodarcza**
w Grudziądzu
ul. Trynkowa 19
przyjmuje uczennice
na kursy 3 i 5 miesięczne
od lutego i marca br.
Zapisy w kancelarii szkoły
od 9-14 godz.

Okazja

Sprzedaję korzystnie:
gabinet mebli dębowych, (bi-
blioteka, biurko i fotel) sy-
pialkę dębową i orzechową
kompletne, oddzielnie: szaf-
ty, bielizniarki, łóżka, stoły,
kanapy, leżanki, fotele, za-
stawę stołową na 12 i 6 osób,
wirówki do mleka, maszyny
do prania, maszyny do szycia,
rowery, zegary, obrazy,
garderobe męską, damską,
obuwie męskie, damskie i
dziecięce oraz wiele innych
rzeczy.

Sklep Okazyjny

Grudziądz, ul. Narutowicza
15. [22]. 447

Odwołuje

publicznie oświadczenie rzu-
cone na osobę p. Fogla za
co publicznie przepraszam
958 Buharun.

BYDGOSZCZ**PRZETARG PRZYMUSOWY**

Dnia 1 lutego br. o godz. 14,30 sprzedawca będzie w
Przylekach najwięcej dającym za gotówkę: krowę,
wóz i drabiny do wozu żniwowego. Zbiórka reflektan-
tów przed oberżą p. Walickiego.

Walkiewicz, kom. sąd. w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 1 lutego br. sprzedawca będzie najwięcej dają-
cemu za gotówkę przy ul. Wiatrakowej 12 dawn. nr.
o godz. 9: bufet, kredens, szafę do rzeczy, stół, 12 krze-
sel, 2 fotele, leżankę, radioaparat 4 lampk., biurko, 2
nocne stoliki, umywalnię, stojak do garderoby, stoj-
ak do ręczników, maszynę do pisania „Adler”, 2 kol-
dry wstawane, liry do 3 okien, serwis obiadowy
porcel. na 12 osób, 3 obrusy z serwetkami na 6 i 12
osób, stolik, lampka stojąca.

Walkiewicz, kom. sąd. w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 1 lutego br. sprzedawca będzie najwięcej dają-
cemu za gotówkę: przy ul. Kujawskiej 47 st. nr. o
godz. 11,30: maszynę do szycia; przy ul. Farnej 6
w moim biurze o godz. 12-tej: zegar stojący i umy-
walnię z lustrem.

Walkiewicz, kom. sąd. w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 30 stycznia br. o godz. 12,30 sprzedam przy
ul. Długiej 49 (st. nr.) najwięcej dającemu za natych-
miastową zapłatą: biurko, fotel zwykły i szafę ognio-
trwałą.

Woźniak, kom. sąd. w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 30 stycznia br. o godz. 12 sprzedam przy ul.
Długiej 33 (st. nr.) najwięcej dającemu za natych-
miastową zapłatą: 2 nocne stoliki z płytami marm., umy-
walnię z płytą marm., leżankę, fotel skórą obity, 2
stoły okrągłe dęb. i zegar regulator.

Woźniak, kom. sąd. w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 30 stycznia br. o godz. 13 sprzedam przy ul.
Łokietka 19 najwięcej dającemu za natychmiastową
zapłatą: maszynę do szycia „Singer”.

Woźniak, kom. sąd. w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 30. I. 1932 r. o godz. 10,30 przed
poł. sprzedam przy ul. Hermana Frankego dawn. nr. 9
najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: kasę
ogniotrwałą „Anderlett”, maszynę do pisania A. E. G.
M. Bertrand, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę dnia 30. I. 1932 r. o godz. 11,30 przed
poł. sprzedam przy ulicy Fordońskiej 64 st. nr. najwięcej
dającemu za natychmiastową zapłatą: maszynę do pi-
sania Schmith i Bross.

M. Bertrand, komornik sądowy w Bydgoszczy.

**WIRÓWKI
MILENA**

Najniższe ceny,
najdogodniejsze
warunki spłaty.

W własnym interesie należy przed zakupem wirów-
ki zażądać od nas oferty. Wirówki kupuje się u
nas nadzwyczaj korzystnie, o czym się można przez
zapytanie o ceny, przekonać.

BRACIA RAMME
Bydgoszcz, ul. Św. Trójcy 14 b.
Telefon 79. 887

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę dnia 30. I. 1932 r. o godz. 11-tej przed
poł. sprzedam przy ulicy (wchód z ul. Gdańskiej 135 w
podwórzu): plac budowlany najwięcej dającemu za na-
tychmiastową zapłatą: betoniarce systemu „Rzewuski
— Warszawa”.

M. Bertrand, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Ogłoszenie

Bydgoska Gazownia Miejska
sprzedaje w większych i mniejszych ilościach
po cenach niższych:

Koks gazowy w rozmaitych sortymen-
tach.

Smolę surową.

Smolę destylowaną.

Benzol motorowy. 923

Benzol rektyfikowany.

Mieszankę do napędu samochodów.

Siarcezan amonowy z zawartością 25%
azotu.

Wodę amoniakalną z zawartością 20%
amoniaku.

Karbolinum do impregnowania ma-
teriałów.

Wodę destylowaną.

Łom szamotowy i mączkę szamotową.

Zamówienia przyjmuje:

Gazownia Miejska w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 48. Tel. 630, 631, 2235.

Biały Tydzień

Rozpoczynamy z dniem 1-go lutego r. b.

Prosimy naszych Sz. Odbiorców zwrócić naszą wystawę i skład aby
poznać niebywale niskie ceny: Koszula damska od zł. 0,85. Koszula
damska nocna zł. 3,50. Koronki klockowe mtr. już od 5 groszy.

Wielki wybór!

Wielki wybór!

Firma Jan Kawecki Toruń
ul. Szeroka 22, tel. 699. 660

**BROWAR
POMORSKI**

JOZEF CHRONOWSKIEGO
Tel. 195 PODGORZ. TORUN Tel. 195

poleca swe za wyśmienite
uznane piwa pod nazwą

„SMIETANKA POMORSKA”
SŁODOWE, „KARAMEL PO-
MORSKI”, KOZŁAK (BOCK)

OSTATNIA NOWOŚĆ!

BROWNING kal. 6 mm (wed.
rys.) strzelający z
metalowych naboju do celu. Pa-
tent Nr. 2295. Bez pozwolenia.
Cena tylko zł. 12.— (zam. 35).
100 naboju mosiężnych alarmowych zł. 3.— Futerał skórkowy
1,85, 2,50, 3,50, 5 zł. Wysyłamy za zaliczeniem pocztowym. 894
Koszta przesyłki placu kupujący.

d. Tow. „MONTRE” Warszawa Sienna 27/DP.
Firma egzyst. od roku 1900.

Najlepsze i zawsze świeże

ziołka**lecnicze**

według wszelk. poradni-
ków lekarskich jak Dr.
Kann, Dr. Koenig i Berg-
mann i inn. poleca

Medycyna Drogerja

Boismard-Bullński
Gdańsk,
Kaszubski Rynek 1a.

640 ziołek stale
na składzie.

Pokój

umeblowany do wynajęcia.
Toruń, ul. Reja 8, I. ptr
607

Pod GDYNIA
przy stacji kolej. Rumja-Zagórze

**PARCELE
BUDOWLANE**

800 m² i więcej już od 1.— zł. za m² oraz parcele
rolne od 5,000 m² a 60 gr. m². na dogodnych
warunkach

na sprzedaż. 1824

K. Kusche, Rumja pow.
Morški

2 milj. cegły

palonej pierwszej klasy potrzeba do budowy koszar Ma-
rynarki Wojennej w Okewiu w miesiącach marzec —
czerwiec. Wyczerpujące oferty składają: Gdynskie Biu-
ro Budowlano-Inżynieryjne, Gdynia Portowa 1.

Miejsce spotkań dla przyjezdnych**RESTAURACJA**

GRUDZIĄDZ

Plac 23 Stycznia 29 — Telef. 735

Obiady z 3 dań 90 gr. Gorące potrawy oraz na-
poje wszelkiego gatunku o każdej porze dnia.
Lokal obok przystanku tramw. 5 min. od dworca.

Kolacja à la carte już
od 50 gr. począwszy 827a

właśc.: Józef Grzeszkowiak

Miejsce spotkań dla przyjezdnych

DZWIĘKOWE KINO
SWIATOWID
Ostatnie 2 dni!

Porywające arcydzieło egzotyczne W. S. von Dyke'a twórcy „Pogodna” „Białych Cieni” „Trader Horne”
„KOCHANKA Z TAHITI”
W rol. głównych: CONCHITA MONTENEGRO, L. HOWARD.

TORUŃ
DZWIĘKOWE KINO
PALACE
Ostatnie 2 dni!

piękny i wzruszający dźwiękowiec z życia rosyjskiego
„Dziewczę z nad Wołgi”
W rolach głównych: EVELINA HOLT I IGO SYM.

BIAŁY TYDZIEŃ

od 1-go do 10-go lutego, przedprzedaż już w sobotę, dnia 30-go stycznia
Wystarczy mało pieniędzy, żeby nabyć dużo towarów.

Chusteczki białe, z kolorowym brzegiem 0.12	Koszule damskie białe, przybrane koronką i motywem 0.95	Czepki batystowe przybrane koronką i wstawką 0.95	170.000 metrów klockowych koronek i wstawek m. od 0.06
Chusteczki damskie nansuk, z m. reżką teraz szt. 0.25	Koszule damskie białe, przybrane motywem 1.60	Paski podwiązkowe adamaszkowe 0.95	Nafty i wstawki białe do bielizny metr od 0.11
Chusteczki damskie białe batyst, z m. reżką teraz szt. 0.35	Koszule damskie białe, przybrane motywem i koronką 1.80	Paski biodrowe adamaszkowe z 4 podwiązkami 2.50	Walencjenki, wstawki i koronki metr od 0.13
Chusteczki damskie batyst, z kolor. brzeg. teraz szt. 0.40	Koszule damskie białe, przybrane koronką i wstawką 2.00	Biustonosze płócienne przybrane koronką 0.95	Ręczniki wafłowe białe i z kolorow. brzegiem 1,05, 0,70 0.50
Chusteczki damskie makko z kolor. brzeg. teraz szt. 0.55	Majteczki damskie przybrane m. reżką i motywem „Toledo” 2.60	Biustonosze płócienne przybrane kor. teraz 1.20	Ręczniki froterowe białe i z brzegami 2,45, 1,60 1.20
Chusteczki męskie linon, obrabione teraz szt. od 0.40	Koszula nocna damska przybrana motywem i koronką 3.75	Kombinacje damskie majteczkowe trykotowe 2.35	Fartuchy damskie białe, fason wie-deński 2.20
Chusteczki męskie linon, z kolorow. brzeg. teraz 0.45	Koszula nocna damska przybrana motywem „Toledo” 4.50	Koszulki damskie cienkie igliczkowe 1.50	Rękawiczki białe 1.20
Chusteczki męskie batyst, z m. reżką 0.60	Kombinacje majteczkowe przybrane motywem „Toledo” 3.75	Pantalony trykotowe, białe i kolorowe 1.15	Rękawiczki białe z mankietami 2,35 1.85
Na bieliznę luksusową i gorsety teraz 10% zniżki		Na wszelkie towary białe teraz 10% zniżki	
Resztki obsad, wstążek, haftu i koronek za bezcen.		Bielizna niemowlęca wielki wybór Tanie ceny	
Na wszelkie wyroby dziane teraz 10% zniżki.		Na wszelkie trykoty zimowe wełniane teraz 20% zniżki.	
		Na wszelkie trykoty teraz 10% zniżki	

Toruń
Poznań

S. Kałamajski

Ziecenia zamiej-sowe wysyłam odwrotnie.

TORUŃ

LICYTACJA PRZYMUSOWA

Dnia 1 lutego o 10 sprzedaje przymusowem przetargiem w Turynie najwięcej dającym za gotówkę: 60 świń, 22 jałowic, 6 zrebów, 9 krów, 300 macior z jagniętami, 13 skopów, 7 koni cugowych, lokomobile, elewator, młocarnie, maszynę do pisania „Remington”, szafę ogniową i inne rzeczy. 700
Bartkowiak, kom. sąd. Rabańska 12.

W tutejszym rejestrze handlowym wpisano pod liczbą 179 firmę Warszawską Wytwórnia Ubiórów wojskowych i cywilnych Zieleniec i Spółka, Towarzystwo z ograniczoną poręką w Toruniu. Celem przedsiębiorstwa jest: prowadzenie warsztatu krawieckiego i wyrób ubiorów wojskowych i cywilnych. 20.000 złotych wynosi kapitał zakładowy. Udziałowcami są: Gołda Zieleniec Toruń, Warszawa 10-12, Szmerno Szput, Toruń, Panny Marji 9, Chemia Zieleniec, Toruń, Warszawa 10-12, którzy są zarazem kierownikami spółki. Jmowę spółkową zawarto dnia 23 grudnia 1931 aktem notariusza Mielcarzewicza w Toruniu Nr. rej. 322. Kierownicy zastępują spółkę łącznie. Umowę spółki zawarto na lat 5, tj. do końca 1936 roku. 701
Toruń, dnia 13 stycznia 1932 r.
Sąd Grodzki.

W tutejszym rejestrze handlowym przy firmie Konfektoria męska i damska „Wygoda” Marjem Celmaister wpisano: firma brzmii obecnie Konfektoria męska i damska „Wygoda” Anna Wajc z Torunia, która jako następcą prawnym udzieliła prokury Zemelmanowi. 702
Toruń, dnia 18 stycznia 1932 r.
Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Toruniu, przy ul. Chelmińskiej Szosie nr. 6 i przy ul. Grudziądzkiej stanowiąca dom mieszkalny, fabrykę samochodów, garaż z lakiernią, wartości użytkowej budynków 2530 mkn. i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Toruń Przedmieście karta 171 na imię Edmunda Lennartowicza i Maksymiljana Szymańskiego w równych częściach i prawach zostanie w drodze egzekucji dnia 29 kwietnia 1932 o godz. 11 wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 7. 670
Toruń, dnia 4 stycznia 1932 r.
Sąd Grodzki.

W rejestrze handlowym wpisano w dniu 14 września 1931 firmę: Przedsiębiorstwo Budowlane Schmidt i Ska Toruń a jako jej właścicieli Agatę Schmidtową oraz Andrzeja Jendrycę z Torunia. Stanisławowi Schmidtowi z Torunia udzielono prokury. Jawną spółką handlową. Spółka rozpoczęła swe czynności dnia 23 kwietnia 1931 r. 703
Toruń, dnia 4 stycznia 1932 r.
Sąd Grodzki Toruń.

W tutejszym rejestrze przy firmie Towarzystwo techniczno-handl. Chelmiński i Załęski wpisano, że spółka się rozwiązała wskutek likwidacji. Likwidatorem jest Ludwik Chelmiński. 669
Toruń, dnia 11 stycznia 1932 r.

Unieważniam
zagubioną książeczkę inwalidzką nr. 353 P. K. U. Toruń, Frackiewicz Jan. 608

NAPEWNO! NAJTAŃSZY!
BIAŁY TYDZIEŃ
od 1 — 8 lutego b. r.
C. i F. HAMERSKI
dawn. Gutfeld Toruń
SPRZEDAJEMY:
Wypróbowane gatunki fabryki Szgibler i Grohmann

plótno kujawskie	70 cm. szer. po	0,70 zł. za metr
„ kreas	71 „ „ „	0,91 „ „ „
„ silesia	80 „ „ „	1,34 „ „ „
„ madapolan	80 „ „ „	1,48 „ „ „
„ pomorskie	140 „ „ „	1,76 „ „ „
„ pomorskie	160 „ „ „	1,88 „ „ „

ręczniki, kuchenne od 38 gr. za sztukę.
Koszule damskie od 95 gr. za sztukę.
Pierwszorzędne gatunki płócien oraz bielizny damskiej i męskiej za bexcen.
Na pończochy, inletry i materiały znaczne rabaty.
Konfektoria damska i męska o 30—50% zniżką.
Hafty i koronki klockowe w ogromnym wyborze **bardzo tanio.**
TYLKO JEDNORAZOWA OKAZJA!

Pokój
umeblowany z całodziennym staraniem utrzymaniem wszelkie wygody do wynajęcia od 15 lutego. Toruń, Klonowicza 33 m. 3.

Poszukujecie
zaraz ucznia kowalskiego. Ferdinand Arend Rosenberg Kreis Danziger Höhe. 684

Samochody na sprzedaż:
jeden 2-tonowy ciężarowy Chevrolet
jeden 4-osobowy Fiat Typ 520 jedna młóca
jedna wiązka 699
jeden bufet restauracyjny
KRYSZYŃSKI I CIŚNIELSKI
Toruń, Chelmińska 14

Wilka
(suki) 6 miesięcznej bardzo czujnej i czystej sprzedam Toruń, Bydgoska 45 m. 7.

Szkola
przygotowawcze im **sw. Teresa** (Kościuszki 4) przyjmuje zapisy do półroczu codziennie 12—13 godz. Toruń. 694

„MIMOZA”
pierwszorzędny gabinet kosmetyki paryskiej, stosowanie systematycznych zabiegów usuwających brzośki najbardziej zniszczonej cery. **Manicure** wykonuje rufinowana manicurzystka. Długotrwałe przeciennianie brwi; rzęsy i wosów. Przyjęcia dla Panów codziennie od 5—6 po poł. Bezpłatna fachowa rada. Ceny przystępne. 420
TORUŃ, Szeroka 37, II. piętro.

Trumny
poleca **L. Słowiński**,
Toruń, św. Ducha 6, lewa strona, bliżej Wisły. 344

Wyprzedaż
futer po cenach konkurencyjnych.
FUTRO Toruń, Bydgoska 46 telef. 431. 294

Pokój
umeblowany na ulicy Szoskiej z pełnym utrzymaniem lub bez oddam od zaraz solidnemu panu lub pani. Adres wskaże Dzień Pomorski. 613

Poszukuje 150.000 zł.
na I-szą hypotekę majątku ziemskiego. Zgłoszenia do Dnia Pomorskiego pod 698.

1,10 zł.
funt smalcu **Margaryna** świeża 1,20 Olej litr. 1,20 **P. Imin** 1,45 szare **mydło** funt 0,75 poleca **„TANI SKŁAD” TORUŃ** Kopernika 32.

ODZIEŻ
balowa wieczorowa
czyści chemicznie
najszybciej 174
„BARWA”
KAŁAMAJSKIEGO
TORUŃ, SZEROKA 21.

REPERTUAR
TEATRU TORUNSKIEGO
W sobotę dnia 30 bm. o godz. 16-tej specjalne przedstawienie dla młodzieży szkolnej
„Carewicz”
Dramat dworski w 3 akt. G. Zapolskiej (ceny najniższe)

W sobotę, dnia 30 bm. o godz. 20-tej
„AWANTURA W RAJU”
Farsa w 3 akt. Arnolda i E. Bacha.

W niedzielę dn. 31 bm. o godz. 16-tej
„Panna młoda z dochu”
Komedja w 3 akt. G. Middletona i S. Olivier'a (ceny niższe)

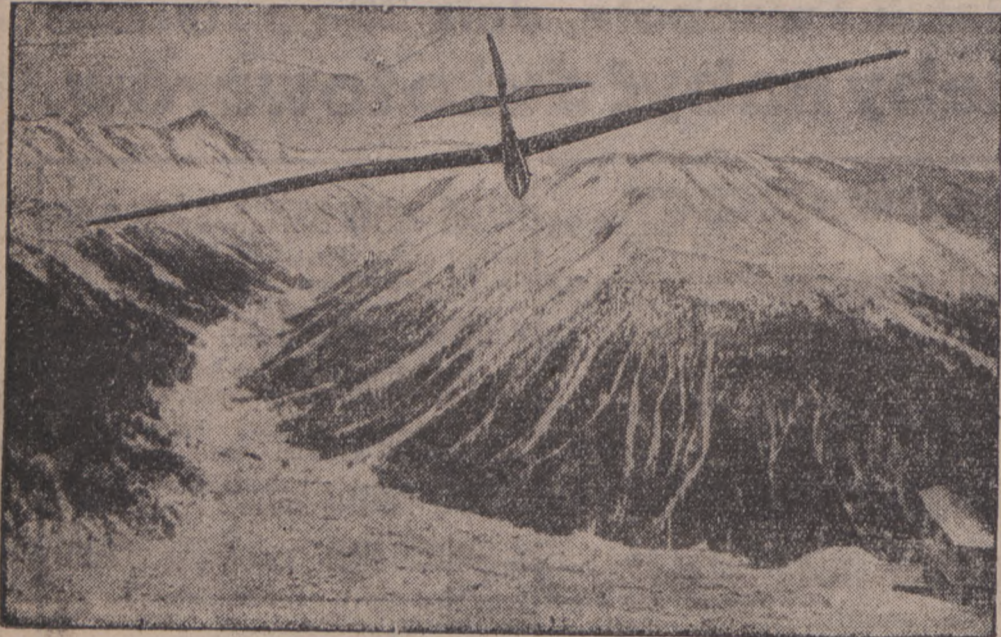
W niedzielę dn. 31 bm. o godz. 20-tej.
Premjera
„Galganek”
Komedja w 3 aktach D. Nicodemi'ego

W powietrzu i na lądzie

Odwieczne marzenia ludzkości o zdobyciu przestworzy urzeczywistnił człowiek współczesny. Powietrze prują z zawrotną szybkością w najróżniejszych kierunkach świata stalowe ptaki, a warkot ich silników przylączył się nowym akordem do potężnej symfonii współczesnego życia. Ikarowe tęsknoty człowieka jednak w daleko większym stopniu niż samolot ucieleśnia szybowiec bezsilnikowy, na którym zwycięzki człowiek unosi się w przestworzach lekko jak ptak na skrzydłach prądów powietrznych. Jednym z najwspanialszych czynów w dziedzinie tego najnowocześniejszego sportu jest wspaniały lot na szybowcu ponad

Alpami z Zurychu do Davos, dokonany przez znanego lotnika Groenhoffa. Wykorzystując umiejętnie prądy i wiry powietrzne, Groenhoff osiągnął swój cel, oddalony od Zurychu o 110 km., mimo silnych wiatrów przeciwnych w 2 godz. i 15 min. Rzadkie zdjęcie z lotu szybowca Fafnir nad szczytami i lodowcami alpejskimi, z których czyha w każdej chwili na śmiałego lotnika śmierć, przedstawia załączona rycina.

SZYBOWIEC NA PRZEPASCIAMI ALPEJSKIEMI

AWANTURA W RAJU HAWAJSKIM
Por. Masie, który na własną rękę pomścił zbrodnię, jaką popełnili krajowcy hawajscy na jego żonie, bezpośrednio wywołał rozruchy na tej rajskiej wyspie.

MISS ITALJA 1932
Signorina Montali została wybraną królową piękności Włoch na rok 1932.

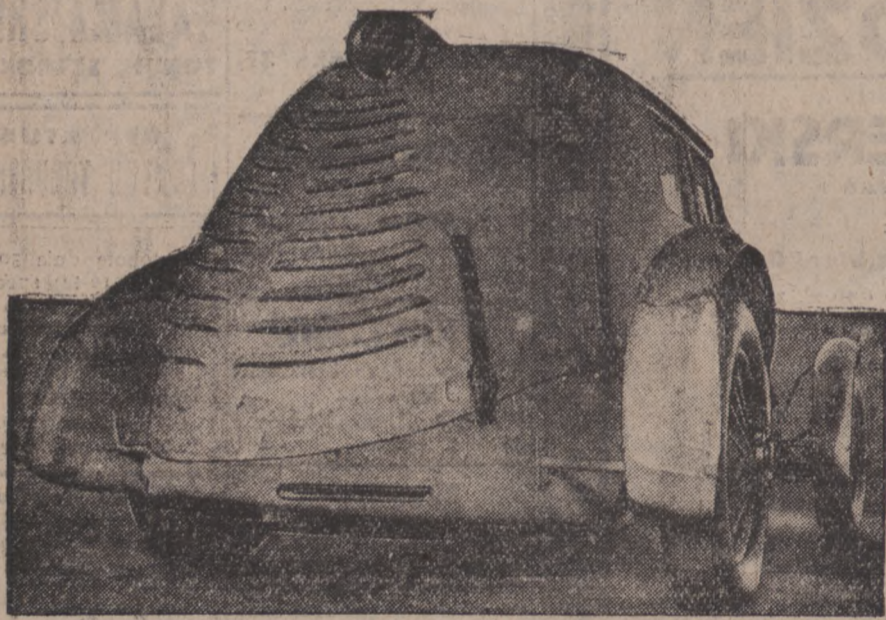
MISS BRITANJA 1932

Angielską królową piękności wybrana została w roku bieżącym Miss Gwen Stallard, która jako przedstawicielka Wielkiej Brytanii weźmie udział w wielkiej konkurencji piękności europejskich w Paryżu.

NA STRAZY TURNI I DOLIN TATRZAŃSKICH

Tatr naszych strzegą oddziały strzelców podhalańskich od których specjalny teren wysoko górski i tak różne latem i zimą warunki wymagają specjalnej zaprawy i hartu. To też strzelcy podhalańscy zaprawiają się w trudnym terenie zwłaszcza zimą, aby później w pokojowych zawodach sportowych, tak krajowych jak i międzynarodowych, dać dowód swej sprawności fizycznej.

STALOWY POTWÓR, KTÓRY MA ZDOBYĆ REKORD Szybkości

W Anglii został zbudowany nowy ciekawy samochód wyścigowy, który swymi niezwykle mi kształtami wywołuje ogólną sensację. Konstruktorzy nowego wozu wyścigowego, którym kierować ma znany wyścigowiec Kaye Don, spodziewają się ustalić na nim nowy rekord szybkości.

REWOLTA KOMUNISTYCZNA W SAN SALWADOR

W południowo-amerykańskiej republice Salwador wybuchła, jak wiadomo, kilkudniowa rewolucja, która szybko została stłumiona. Charakterystyczne typy przywódców komunistycznej rewolwy przedstawia powyższa rycina.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze m.m na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
" . . . 50 fen.
" . . . 4 " . . . 10 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe
Przy sądownym śledzeniu niezności rabat upada. Dla wszelkich spraw
spornych właściwe są Sady w Toruniu. Za terminowy druk przepisane
miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Bydgoska 37
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobroszański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wł. Cieszyński,
Gdańsk, Stalotyranen 6
Redaktor odpowiada na Gdynie Henryk Tetzlaff, Gdynia, Grabówek
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Józef Dąbrowski
Inowrocław ul. Poznańska 65
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stanach, Rynek 10/11
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawstwo: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Morska”,
„Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kaszubski”,
„Dzień Kujawski”
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A.
w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . 3 — zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu . . . 3,40 zł
przez pocztę z odnośnikiem . . . 3,56 zł
pod opaską . . . 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chłopca . . . 2,50 zł
z odbieraniem w administracji wprost od 2. zagranicą 4 gd . . . 7 — zł
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w za-
kładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
PRENUMERATA „DNIA KURAWSKIEGO” miesięcznie w admini-
stracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnikiem kwartalnie 9,27 zł
miesięcznie 3,09 zł